

Sukaktuvininkas Lietuvos diplomatas ir žurnalistas dr. Albertas Gerutis

Diplomatui ir žurnalistui Dr. Albertui Geručiu 75 metai amžiaus

EMILIJĄ ČEKIENĖ

Prieš 40 metų Lietuvos praradimas vieniems iš mūsų sudarė tikrą pilną gyvenimą, atėmė viltį būti savo tautai atsidavusia asmenybe, o dar kitus, nepriklausomą Lietuvą baigusius ar studijavusius aukštąjį mokslą, uždegė dirbti savo tėvynės Lietuvos geroje, jos ateičiai paaukojant didžiausią savo gyvenimo dalį.

Vienas tokių čia paminėtinas Lietuvos Pasiuntinybės Patarėjas Sveicarijoje dr. Albertas Gerutis, š. m. liepos 21 dieną atšventęs savo 75 metų jubiliejų. Jis - diplomatas, žurnalistas, bibliografas, visuomenininkas, politikas.

Su dr. A. Geručiu mano pažintis užsimezgė 1965 m. lapkričio 23, kada Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdybos nutarimu kreipiausi į jį, kad sutiktų būti redaktorium anglų kalba svarbios knygos 'Lithuania 700 Years'. Iki 475 puslapių knyga pasiekė skaitytojų rankas, mūsų susirašinėjimo susidarė stora, apie tūkstantį lapų byla, kuri dabar yra LNF archyve. Nuo to laiko bendradarbiavimas tęsėsi pakartojant tos knygos laidas iki 4-rių ir dabar tariama si dėl penktos.

Dr. A. Gerutis gimęs 1905 metų liepos 21 d. Rygoje, Latvijoje, kur baigė ir gimnaziją, nuo pat mokinio suolo aktyviai reikišė lietuvių veikloje. Teisių studijas pradėjo Kaune,

kartu dirbdamas Lietuvos Teleqramų Agentūroje ELTOJE kaip korespondentas ir redaktorius. Tuo pat laiku bendradarbiavo ir Lietuvos spaudoje.

1928 m. išvyko studijuoti į Berlyną, eidamas Lietuvos Aido, vėliau ELTOS, latvių ir estų korespondentų pareigas. Vėliau tęsė ir 1933 m. apgynė doktoratą Berno universitete Sveicarijoje ir buvo paskirtas Klaipėdoje spaudos referento, vėliau gubernatūros spaudos patarėjo pareigoms.

Savo veikla Europoje - Sveicarijoje išgyvenęs keletą dešimtmečių - dr. A. Gerutis yra viręs tikru Lietuvos reikalų ambasadorium, Lietuvos ir viso Pabaltijo tragedijos propagautojas šveicarų ir vokiečių spaudoje. Būdamas gerai pasiruošęs, mokėdamas eilę kalbų, jis 1936 m. pradėjo diplomatinę tarnybą Užsienių Reikalų Ministerijoje, vėliau Tautų Sąjungoje Zenevoje ir 1940 m. perkeltas į Berną, Sveicarijos sostinę, kur iki šiol tebegyvena. Už nuopelnus jis buvo apdovanotas keliais ordinais.

DR. A. GERUTIS
ŽURNALISTAS

Nuo pat jaunystės būdamas dideliu spaudos mylėtoju, jis ne tik ją skaito, tvarko, bet ir nepailstamai pats daug rašo, palaiko ryšius su šveicarų ir vokiečių spaudos redaktorais ir

TERORO BALANSAS

Europa nori jame turėti savo balsą

Vytautas Meškauskas

Londonas. Nepaisant aiškinių, kad demokratinės vyriausybės turėtų būti 'atviros', t. y. visi jų nutarimai turėtų būti vieši ir su rinktos tautos atstovybės pritarimu, Washingtono ir Londono vyriausybės susitarė, ir savo tautos pastatė prieš įvykusį faktą dėl D. Britanijos apginklavimo naujomis TRIDENT atominėmis raketom, paleidžiamom iš povandeninių laivų. Tautos rinktos atstovybės dar gali sukliudyti to susitarimo įgyvendinimą, atsisakydamos skirti lėšų. O jų reikės nemažai: britų vyriausybės apskaičiavimu

reikės 5 bilijonus svarų, t. y. netoli 13 bilijonų dolerių, kas tam kraštui jau yra labai didelis kašnis. Dėl to čia jau kilo nemažos diskusijos. Visų pirma čia yra manančių, kad D. Britanijai visai nereikalingi atominiai ginklai. Kiti, iš principo sutikdami su atominiu apsiginklavimu, aiškina, kad užtektų dabar jau turimų POLARIS povandeninių laivų su atominėmis raketom, galinčiom pasiekti taikinius 2,800 mylių spinduliu. O jei ką reiktų išigyti papildomai, tai tik skraidančias bombas (cruise missiles), kurių viena kaštuotų 'tik' 2 mil. dolerių. Jos skrenda žemai, užtat gali būti nepastebėtos gynėjų radaru. Tačiau ateityje sovietai galėtų kaip nors pagerinti savo gynybą ir tuo atveju jos būtų tiek pat pavojingos, kiek ir lėktuvai - t. y. mažai. Polaris sistema sensta. Povandeniniai laivai turi būti anksčiau ar vėliau pakeisti ir jei taip, reikia juos pakeisti naujesniais, tobulesniais ir didesniais, nes ir Trident raketos yra didesnės, galinčios pasiekti taikinius už 4,500 mylių ir sunaikinti net 28,000 kv. mylių plotą (Polaris gali sunaikinti tik 7,000 kv. mylių plotą). Tie povandeniniai laivai su savo raketomis galėtų tarnauti iki 2020 metų. (Pakeitimas visų keturių Polaris laivų užtruks 10 metų.)

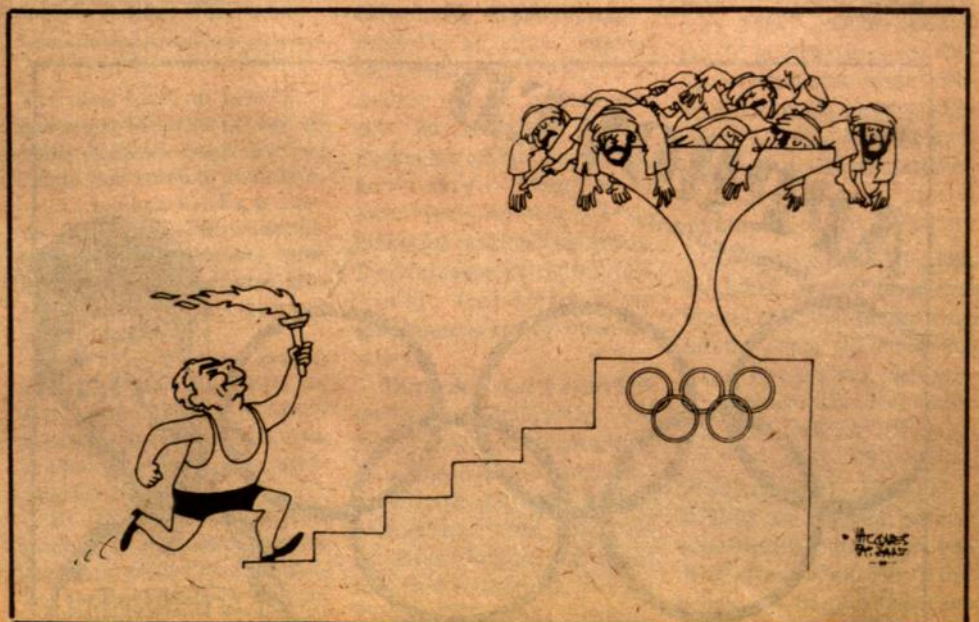
Bet ką reikią 4 laivai su 64 raketom JAV-SSSR teroro balanse, kur skaičiuojama šimtais ir tūkstančiais? Britų, kaip ir prancūzų, atominiai ginklai gali turėti tam tikrą vaidmenį. Visų pirma - sovietai turi skaitytis ne tik su Washingtonu, bet ir kitais nepriklausomais sprendimo cent-

rais, kurie gali padaryti didelių nuostolių, jeigu Washingtonas dėl vieno ar kito priežasčių delstų ar pabūgtų. Šiuo laiku, kai Amerikos prestižas yra labai mažas, europiečiams tai svarbu morališkai.

Trident raketos gali būti paleistos į tam tikrą taikinį, pvz. į Maskvą. Tam nereikalinga amerikiečių talka. Jų kursas tačiau taip pat gali būti patikslintas skridimo metu informacijomis iš amerikiečių žvalgybinių satelitų, taikinant pvz. į sovietų raketų pozicijas.

***
Jei kas antrojo pasaulinio karo pradžioje būtų pareikalavęs iš karių planuoti ginklus ateinančioms 30 ar 40 metų, šiandien greičiausiai pasakytume, kad planuotojai nepataikė. Taip gali pasitaikyti ir šį kartą. Britų vyriausybės ekspertai, pasirinkdami Trident sistemą, išėjo iš tokių prielaidų:

1. Strateginiuose ginkluose per ateinančius 30 metų nebus pagrindinių pasikeitimų, o tik detalėse ir kiekyje;
2. Pasirenkant povandeninius laivus nelaukiama, kad būtų surastas tikras būdas juos susekti vandenynų gelmėse;
3. Prileidžiama, kad ir toliau veiks 1972 m. SALT susitarimas, draudžias priešraketines raketas - ABM. Pagal tą susitarimą tik Maskva yra ginama tokių raketų baterijų, kurios tačiau yra laikomos labai netobulomis. Toji sutartis galioja iki 1982 metų. Amerikoje jau girdisi balsų, kad techniškai įmanoma bus surasti kokį apsigynimą nuo raketų. Tuo atveju pasikeistų ir visas teroro balansas.

Taip prancūzai vaizduoja olimpijadą atidarymą Maskvoje...

Laiškai iš Europos (2)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kiek žmonių reikia savivaldai?

Praėjusiam Nr. pradėję stebėtis, kaip 60 tūkstančių žmonių pajėgė išlaikyti tokią plačią savivaldą, kad juos su likusia britų bendruomene jungia tik asmeniškai karalienė (kuri, kaip žinia, tik karaliauja bet nevaldo), sustokime prie MAN'o salos rinktinės atstovybės, leidžiančios įstatymus. Ją sudaro du parlamento rūmai. Į žemuosius, vadinamus 'Keys' (norvegiškai taip pat skambantis žodis reiškia 'rinktas') renkama atskirose apylinkėse 24 atstovai. Jie nebūriuojasi į partijas - to ir nereikia, čia beveik kiekvienas gerai pažįstamas asmeniškai. Savo keliu jie išrenka 8 aukštųjų rūmų narius, kurie kartu su karalienės skirtu generaliniu prokuroru ir vyskupu sudaro Įstatymus Leidžiančią Tarybą. Kiekvienas įstatymas turi gauti abiejų rūmų pritarimą, pasirašytas karalienės ir, kaip jau pastebėjome, viešai anglų ir manų kalba paskelbtas, kad įsigaliotų.

Tipiškas Man salos vaizdas.

Salos vardas MAN yra greičiausiai kilęs iš senovės keltų jūros dievo (Neptūno pakaitalo) MANANNAN. Pirminiai gyventojai ir buvo keltų kilmės, ilgainiui kiek susimaišę su skandinavais. Jų kalba ir dabar, bent oficialiai, laikoma 'oficiali'. Nūdien ja tik didžiuojamasi, vartojama ji tik vietovardžiams ar atskiriems išsireiškimams - kaip palinkėjimui geros nakties lokalinės radijo programos gale. Pirmoji maldaknygė manų kalba buvo jau išleista 1610 metais. Pirmoji gramatika - 1804 m. pirmas anglų-manų kalbų žodynas 1835 metais. 1875 m. kada saloje buvo 20,000 gyventojų, dauguma jų dar nemokėjo angliškai. Už 25 metų tokių jau nebuvo iš viso likę. Siandien kaip muziejus rodomas namas, kuriame mirė pastutinis žmogus nemokėjęs angliškai.

Manų kalbos nebemokoma mokyklose, išskyrus kai kurias liaudies daineles ir žaidimus, bet ja susidomėję žiemos metu turi kursas.

Nūdien savivaldos norą žadina ne tiek kultūriniai nusiuteikimai ir protėvių kalba bei papročiai, kiek ūkiniai sumetimai. Nors socialinė ir ūkinė santvarka daugiau ar mažiau kopijuojama iš anglų - veikia

toks pat pensijų ir sveikatos draudimas, bet pajamų mokestis čia yra mažesnis kaip Anglijoje, ar net JAV. Daugiausiai jis gali siekti tik 20. Visai nėra mokesčio pelnui iš kapitalo (capital gains) bei paveldėjimams. Todėl daug kam čia apsimoka gyventi ar bent turėti nuolatinę rezidenciją ir net įmones. Bet už tat ir nuosavybių kainos čia aukštos. Namai brangesni už Amerikos vidurkį.

Sala graži, nusėta kalvomis ir kalnais (iki 2,000 pėdų aukštumo). Labai geri, nors siauri, keliai. Didmiesčių gyventojus žavi nepaprastas jos ramumas ir žalumas. Mat, temperatūra čia nelabai keičiasi. Vidurvasaryje aukščiau šios temp. vidurkis yra 17.3 C o žiemą apie 8 (kas būtų tarp 63 ir 47 Far.), taigi gana vėsu, o floridiečiams net šalta. Bet niekados neužšalant saloje gali pastebėti net augančias palmes. Siaip augmenija, ir

kartais net bendras vaizdas, dažnai primena Lietuvos gamtą.

Plačiame pasaulyje Man sala yra žinoma ne dėl savo konstitucinio statuso (kas tokiais dalykais dabar domisi?), bet dėl savo beuodegių katinų, kurių kitur neužtiksi. Bet ir čia iš dviejų beuodegių tėvų dažniausiai gimsta vaikai su uodegom. Iš kitur neužtinkamų gyvulių reikia paminėti ir avinų su keturiais ragais.

MILWAUKES LIETUVIŲ VEIKLA

Baisiojo birželio įvykių minėjimo lietuvių tarpe Milvaukės LB neruošė — kadangi netolimoje Racine mieste ALTo skyrius tai puikiai atliko. Verčiau buvo užsimota šį įvykį iškelti viešumon amerikiečių spaudoje. LB tarybos nariui ir MLB vicepirmininkui V. Janušoniui pavyko patalpinti gan ilgoką ir išsamų savo

straipsnį Milwaukee Journal dienraštyje birželio 15 d., užvardintą, LIETUVOS BAIŠŪS A T S I M I N I M A I L I E K A G Y V I. Straipsnyje V. Janušonis pristatė tų tragiškų įvykių eigą, apibūdindamas lietuvių tautos padėtį tiek komunistų, tiek nacių laikais, o baigdamas priminė amerikiečių visuomenei apie ryškiai didėjanti

Iš kitos pusės

Nuolat girdisi aiškinimų, kad nusikaltimai padaro didelę žalą ne tik jų aukom, bet ir visai tautai. Argumentu už tai netrūksta, bet kaip ir kitose bylose, visados yra ir kita pusė. Štai neseniai londoniškiam THE TIMES pasirodė išvedžiojimai apie nusikaltimų naudą visuomenei. Girdi, šiuo metu Anglijoje yra 1.659.676 bedarbiai, gauna pašalpą iš valstybės. Jei nebūtų nusikaltėlių, prie bedarbių skaičiaus reiktų pridėti tuos 36.000 kalinius, kurie sėdi kalėjimuose ilgesniam laikui, neskaitant tų 72.000, kurie buvo sulaukyti trumpesniam. Prie to skaičiaus dar reiktų pridėti kalėjimo sargus ir administratorius bei pagelbinį personalą, didelę dalį policijos, teisėjų ir advokatų. Negalima užmiršti visokių aliarmo prietaisų gamintojų, kurių Anglijoje yra 1.821, jų įrengėjų (6.744), užraktų ir spynų gamintojus (2.825), visokių privačių sargų ir seklių (14.498). O kiek žmonių dirba draudimo įstaigose, moka už nusikaltimų nuostolius? Konservatyviai skaičiuojant, tokių galėtų būti net 20.000.

1978 metais policija užregistravo viso labo 2,3 milijonus nusikaltimų ir kaip matome, jie aprūpino darbu ir atlyginimu netoli 400.000 žmonių. Prie jų bent iš dalies dar reiktų pridėti 400 kriminalinių rašytojų draugijos narių. Jei nebūtų nusikaltimų, jie neturėtų įkvėpimo, ir kiek milijonų žmonių skaudžiai pasigęstų kriminalinių romanų, apsakymų ir novelių.

Tai skaitant galima pasigęsti nusikaltimų mūsų bendruomenės tarpe. Naudą iš jų kaip ir visus kitus gerus dalykus mes atidavėm svetimiems. Gal už tat taip nuobodu? Vienintelė paguoda yra tik tokia, kad kai kurios organizacijos vis dar turi garbės teismus, nors darbo juose nedaug, bet vistiek geriau būti garbės teismo negu paprastu nariu.

vm

Sovietų Rusijos pavojų laisvajam pasauliui Afganistano įvykių pasekmėje ir perspėjo, kad, jei nebus laiku atsibusta ir ginkluotis susigriebta, tai žiaurus pavergtų tautų likimas ištiks ir likusį laisvąjį pasaulį, neišskyrus ir JAV-ės.

Birželio 24 d., CBS televizijos tinklui per visą Ameriką antrą sykį rodant Simo Kudirkos šuolio į laisvę filmą, Milvaukės LB vardu maža aktyvistų grupė susidedanti iš Vyt. Janušonio, Vyt. Kapočiaus, Rimos Kazemekaitytės, ir Gražinos ir Rolando Paeglių, suredagavo ir išsiuntinėjo amerikiečių spaudos, radijo, bei televizijos agentūroms informacinį atsišaukimą, kuriame stengtasi patraukti agentūrų dėmesį į filme praleistus arba nutylėtus faktus, pav., JAV žurnalistų bei atstovų ir senatorių pastangas, bei iškelti viešumon dabartinę sunkią padėtį kurioje atsidadė visi tie žmonės, kurie bet kaip buvo prisidėję prie Kudirkos bylos išrišimo ar jo šelpimo Tarybinėje Lietuvoje ar Sovietų Rusijoje. Pastarųjų tarpe yra: A. Sacharovas, S. Kovalevas, B. Gajauskas ir Birutė Pašilienė.

Į tą minėtą informacinį atsišaukimą atsiliepė keli spaudos atstovai ir radijo stotys, kurios prieš pačios filmos rodymą davė platesnį pasikalbėjimą su Gražina ir Rolandu Paegliemis. Vietinė CBS stotis, tuoj po Kudirkos filmo taipogi rodė pasikalbėjimą su Paegliemis jų namuose. Pažymėtina, kad Gražina ir Rolandas Paegliai buvo vieni iš pirmųjų ir pagrindinių Simo Kudirkos laisvinimo by-

los rėmėjų ir yra vaizduojami Kudirkos filme. Jie yra sukūrę gražią pabaltietišką šeimą ir yra geri pavyzdžiai ką gali atsiekti pavieniai asmenys jei netrūksta sumanumo, užsispyrimo, ir jei nesigailima daug darbo, rūpesčio, bei išlaidų. Milvaukės lietuviams laimė turėti tokius ryžtingus veikėjus.

(vj)

MAINTENANCE ELECTRICIAN

Plant Operation is presently seeking journeyman electrician to do electrical repair and troubleshooting in addition to assisting on mechanical repairs. Applicant should have a strong background in 480 V-AC and 250 V-DC. Shift work is required. Starting rate is \$11.09 per hour with a rapid advancement to \$11.33 per hour plus shift differential. Company paid hospitalization, surgical, major medical, dental, sickness, accident and life insurance benefits. Ten paid holidays and vacation.

Please direct all inquiries to: Mr. William D. Gibbs Personnel Director

CHEMETCO

Route 3 at Oldenberg Rd. Hartford, Ill. 62048 (618) 254-4381

An Equal Opportunity Employer

WANTED AT ONCE EXPERIENCED GLASS BLOWERS

GALA GLASS CORPORATION has immediate openings for experienced glass blowers to work in new factory located in Burleson, Texas. Steady 6 day work week. Good working conditions & fringe benefits. APPLY OR CALL COLLECT 817-295-0151

GALA GLASS CORPORATION 133 Loy St. Burleson, Texas 76028

(29-24)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Veiksnių politinės konferencijos rezoliucijos

1. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto iniciatyva, pasitarus su Lietuvos Respublikos Diplomatine Tarnyba, sukviesti veiksnių politinė konferencija įvyko 1980 m. birželio 21 d. Kultūros Zidinyje, Brooklyn, NY. Joje dalyvavo VLIKo, Dipl. Tarnybos, Amerikos Lietuvių Tarybos ir Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo atstovai. Be to, daugelio lietuvių organizacijų ir spaudos atstovai dalyvavo kaip stebėtojai.

2. Konferencijos tikslas buvo painformuoti apie Madrido konferencijos paruošiamuosius darbus ir nustatyti gaires suderintai veiklai, kad konferencijoje būtų iškeltas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo klausimas ir okupuotoje Lietuvoje Sovietų Sąjungos vykdomi pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių pažeidimai ir laužymai.

3. Konferencija, išklausiusi VLIKo pirmininko dr. Kazio Bobelio, Lietuvių Žmogaus Teisių Komisijos pirmininko dr. Domo Krivicko, ALTO pirmininko dr. Kazio Sidlausko ir BALFO pirmininkės Marijos Rudienės pranešimus, taip pat Diplomatines Tarnybos atstovo, gen. Konsulo Aniceto Simučio žodį, apsvarstė iškeltus klausimus bei sumanymus, reikalingus suderintai veiklai, ir nustatė šias darbo gaires;

4. Dėti visas įmanomas pastangas, kad Madrido konferencijoje būtų keliamas Lietuvos, Latvijos ir Estijos suverenumo pažeidimas, visų trijų Pabaltijo valstybių okupacija ir pagrindinių teisių bei laisvių paneigimas ir reikalas sugrąžinti tų šalių gyventojams valstybinio suverenumo vykdymo teisę.

5. Suderintos lietuvių pastangos turi pasireikšti visuose Madrido konferencijos forumuose, Helsinkio Akto signatarų šalyse, pasaulinėje spaudoje ir specialiuose mūsų veiknių leidiniuose.

6. Konferencija pritaria VLIKo ir Lietuvos Diplomatines Tarnybos pastangoms įteikti memorandumą Helsinkio Baigiamojam Akto signatarams Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Lietuvos Diplomatines Tarnybos vardu, ir kviečia lietuvių organizacijas Europoje, J.A.V. ir Kanadoje sudaryti jungtines delegacijas, kurios paruoštą memorandumą bei kitus papildomus dokumentus bei leidinius paskleistų ir padėtų

įteikti savo kraštų vyriausybėms.

7. Stiprinti ryšius laisvojo pasaulio lietuvių bendrai kovai su okupantu ir plėsti santykius su okupuotos Lietuvos lietuviams, juos informuoti apie mūsų daromus žygius bei skelbti pasauliui apie jų pasireikšimus ir reikalavimus laisvės kovoje.

8. Konferencija reiškia pasitenkinimą dėl J.A.V. Kongrese priimtoms rezoliucijoms Nr. 200, kuri ragina J.A.V. Prezidentą dėti konkrečias pastangas, kad Pabaltijo valstybių suverenumo atstatymo klausimas būtų iškeltas Madrido konferencijoje.

9. Konferencija ragina J.A.V., Kanados ir Europos lietuvių organizacijas dėti pastangas, kad į jų šalių delegacijas Madride būtų įjungtas lietuvis, eventualiai latvis ar estas.

10. Konferencija kviečia visus geros valios lietuvius ir jų organizacijas, vieningai remti Lietuvos Diplomatijos Sefo, diplomatinę ir konsuliarinę atstovą, VLIKo ir ALTO pastangas išlaikyti šių tarnybų personalinį tęstinumą.

11. Konferencija įvertina ir pritaria veiksnių atliktoms pasirošimams Madrido konferencijai ir ragina toliau tęsti pradėtą darbą, kol jis bus pilnai įvykdytas.

12. Konferencija atkreipia dėmesį į svarbų BALFO vaidmenį bendroje veikloje.

13. Dėti visas pastangas, kad visų lietuvių pasiaukojimas, darbai ir daromi žygiai būtų suderinti, bendradarbiaujant su VLIKU ir tikime, kad tai yra įmanoma įgyvendinti.

14. Konferencija apgailestauja Lietuvių Bendruomenės atsisakymą dalyvauti šioje konferencijoje.

15. Konferencija džiaugiasi, kad nuo Lietuvos nepriklausomybės laikų yra tęsiama ELTOS informacija Lietuvos reikalui ir įpareigoja ELTOS informacinį darbą plėsti bei stiprinti, išleidžiant specialius ELTOS leidinius ryšium su Madrido konferencija ne tik Helsinkio Akto signatarams, bet taip pat laikraščių redakcijoms ir radio tarnyboms. ELTOS efektinga informacija yra ypatingai svarbi iškeliant įvairias Lietuvos laisvės bylos problemas, nes ELTA yra leidžiama įvairiomis kalbomis ir yra žinoma kaip oficiali Lietuvos Informacijos Agentūra.

16. Konferencija skelbia,

Radio Free Europe and Radio Liberty (Laisvosios Europos ir Laisvės radijai) pradėjo savo darbą prieš 30 metų. RFE transliacijos pradėtos 1950 m. į 5 rytų Europos šalis. RL veikia nuo 1953 su transliacijomis į Sovietų Sąjungos respublikas. Programos transliuojamos 15 kalbų. Jauniausi RFE/RL nariai yra trys pabaltiečių redakcijos, savo darbą pradėjusios 1975 m. Estai, latviai ir lietuviai laukė 22 metus, nors prašymai įsteigti radijo programos pabaltiečių kalbomis atėdavo net iš okupuotų Pabaltijo valstybių. Pabaltiečių redakcijos yra vienos iš mažiausių tarnautojų skaičium — 6 redakcijos nariai Miunchene ir vienas New Yorke. 4 dienas ruošiamos kurvalandinės programos, kurios per parą kartojamos 5 kartus. Savaitgaliais — penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį — ruošiamos dviejų pusvalandžių programos, kartojamos du kartus. Programos įvairios: politika, religija, kultūra, pasaulinės žinios. Darbo daug, darbininkų mažai.

Amerika nuo Antrojo pasaulinio karo iki dabar nepripažįsta Pabaltijo valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą. Pusmetiniame pranešime Amerikos komisijai stebėčiai Helsinkio nuostatų vykdymą prezidentas Carteris asmeniškai pakartojo Jungtinių Amerikos Valstijų nusistatymą nepripažinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Tad kodėl šis Amerikos vadovų dažnai kartojamas nusistatymas neatsispindi Amerikos išlaikomoje įstaigoje RFE/RL? Po didelių pastangų pabaltiečiai išsikovojo, kad gairėse būtų pažymėta, jog RL transliuoja į Sovietų Sąjungos respublikas ir Pabaltijo kraštus. Tačiau ir šį trupinį dažnai atima radijų veiklą prižiūrinti komisija — Board for International Broadcasting.

Pinigus kasmet skiria

kad visas Lietuvos išlaisvinimo pastangas Madride ir kitur derintų VLIKAS, pagal lietuvių tautos jam suteiktą mandatą.

17. Įgalioja VLIKą ir Tautos Fondą paskelbti atsišaukimą į pasaulio lietuvius, prašant finansinės paramos išlaisvinimo darbų efektingesniai vykdymui.

18. Konferencija kviečia spaudą ir radio valandėles plačiau informuoti apie Madrido konferencijos paruošiamuosius darbus ir taip pat šios konferencijos eigą.

19. Sveikina visus laisvojo pasaulio ir okupuotos Lietuvos lietuvius, dėkoja už jų pagalbą, ragina ir toliau vieningai ir be atodairos dirbti Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. (E)

Laisvasis radijas silpninamas

Amerikos kongresas. Šeštame metiniame BIB pranešime, datuotame 1980 m. sausio 31 d., rašoma: "Broadcasting in 6 East European languages and 15 languages of the Soviet Union".

Ar tai ne pabaltiečių diskriminavimas, kai pati Amerika teigia, kad Pabaltijo kraštai nepriklauso Tarybų Sąjungai? Jei tai būtų netyčia padaryta klaida, galima būtų numoti ranka. Bet tai tik regimoji ledo kalno viršūnė. Kodėl RFE/RL organizacinėje struktūroje pabaltiečiai yra dalis Sovietų Sąjungos tautybių skyriaus (Nationalities of the USSR)? O dabar, taupymo sumetimais dalį tarnautojų norima perkelti iš Miuncheno į Ameriką, kodėl ruošiamasi atskirti pabaltiečius nuo kitų redakcijų? Ar tai ne pirmas žingsnis, rengiantis sulikviduoti pabaltiečių redakcijas, o gal ir visą RFE/RL, pavyzdžiui, sujungiant su Amerikos Balsu Washingtono?

Amerikos Balsas ir RFE/RL programos skiriasi savo paskirtimi: Amerikos Balsas yra Valstybės departamento (State Department) propagandos organas, o RFE/RL yra nepriklausomas radijas.

Lietuviškųjų programų didelę dalį sudaro lietuviškosios savilaidos skaitymas. Laisvės radijo lietuviškosios programos yra vienintelės kurios gali tiek savo laiko skirti pogrindžio spaudos skaitymui. Ištaisai skaitomi straipsniai iš "Aušros", "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos", "Perspektyvų", "Pastogės" ir kitų leidinių. Skaitoma ir Vakarų pasiekusi neperidinė medžiaga: lietuviškosios Helsinkio nuostatų vykdymą stebėčios grupės dokumentai ir kita.

Amerikos kongreso atstovų rūmų komisija (House Appropriations Committee) 1978 m. įpareigojo BIB iširti galimybes perkelti dalį (50%, 25%, 10%) radijo tarnautojų iš Miuncheno į Ameriką ar kitas vietoves, tuo sumažinant RFE/RL išlaidas, 1980 m. pasiekusias per 80 milijonų dolerių. Smarkiai pakilusių išlaidų kaltininkus — Amerikos dolerio vertės smukimas ir volkiškosios markės tvirtumas. Projektas perkelti 50% tarnautojų (redakcijas ir pagalbinius skyrius) buvo atmestas.

Taip. Bet, kai nusprendė paaukoti pabaltiečius, tai šis principas nustojo galioti. Atmesti pasiūlymai perkelti rytų Europos kraštų redakcijas, rusų redakciją ar kitas Sovietų Sąjungos tautybių redakcijas. Po visų tyrimų BIB priėjo išvados, kad pakankamai būtų sutaupta ir radijo programos

būtų praturtintos, jei iš apie 1050 Miunchene dirbančiųjų tarp 45 ir 60 būtų perkelta į JAV, o 15-20 į kitas Europos šalis, kur juos būtų galima pigiau išlaikyti. Naujausias projektas (Relocation Study Model V), kurį RFE/RL administracija pateikė BIB birželio 26 d. ir kurį BIB patvirtino pirmomis liepos mėn. dienomis, siūlo iš Miuncheno į Ameriką perkelti 9 administracinio ir techninio personalo tarnautojus; iš Miuncheno į JAV perkelti 34 redakcijų ir pagalbinių skyrių tarnautojus; ir į Londoną bei Vieną perkelti 3 redaktorių ir vieną techniką. Viso perkeliama 47 asmenys, jų tarpe 19 pabaltiečių redakcijų ir su jomis susijusio personalo narių.

Savo pranešime BIB rašo, kad vieno rytų Europos kraštų redakcijų nario išlaikymas Miunchene kasmet Amerikai kainuoja 48,000 dolerių į metus. Sovietų Sąjungos redakcijų tarnautojo išlaikymas — per 46,000 dolerių. Tačiau paėmus perkelti numatytų 5 lietuvių, 5 estų ir 5 latvių išlaikymo vidurkį, matome, kad vieno Pabaltijo redakcijų nario išlaikymas Amerikai kainuoja apytiksliai 34,500 dolerių. Jei tikrai stengiamasi taupyti, kodėl nesiūloma perkelti į Ameriką tuos, kurių išlaikymas Vakarų Vokietijoje yra trečdaliu ar daugiau brangesnis? Juk tuomet būtų galima sutaupti atitinkamai daugiau. Pagaliau, kodėl nesiūloma perkelti su programų ruošimu tiesiogiai nesusijusius skyrius — buhalterijos, tyrimų ar kitus.

RFE/RL redakcijos yra suskirstytos į keturias grupes pagal jų demografinę, istorinę ir politinę svarbą: 1) rusai; 2) lenkai, rumunai, čekai/slovakai, vengrai, ukrainiečiai, bulgarai; 3) uzbekai, armėnai, gruzai, azerai, baltarusiai, totoriai-baškirai, kazachai, lietuviai, latviai, estai; 4) tadžikai, turkmėnai, kirgizai. Ir tai, nors lietuviškosios periodinės ir vienkartinės savilaidos yra daugiau negu visoje Sovietų Sąjungoje! Pabaltiečiai buvo trečioje grupėje, bet ar šis numatomas perkėlimas nebūtų jų nustumimas į paskutinę vietą?

Europinė spauda ir aplinka labai svarbi programų paruošimui, net labiau negu kitoms, ypač RL, redakcijoms. Ir pagaliau, nebijokime pažiūrėti tikrovei į akis: AR ČIA NEVA PIRMAS ŽINGSNIS, VEDANTIS PRIE RADIJŲ PANAIKINIMO? Pirmiausia perkels pabaltiečius, tada jų pavyzdžiu, kitas redakcijas, o dar vėliau — kam reikalingos dvi radijo stotys, transliuo-

(Nukelta į 4 psl.)

Apie pirmąsias lietuvių parodas (2)

Karui pasibaigus, tie daiktai buvo parvežti atgal į Vilnių. Deja, kai kurie Čiurlionies paveiksai buvo gerokai nukentėję nuo drėgmės, o viena dėžė su tautodailės daiktais ir dalis draugijos paveikslų ir šiaip meno dalykų visai žuvo. Po karo L. Dailės Draugija buvo atgaivinta Kaune.

Didžiausia dalis draugijos tautodailės rinkinių buvo buvo perduota įkurtos Čiurlionies galerijos depozitan, kurie sudarė ten valstybės muziejui pamatą ir kurie iki šiol ten tebėra. Čiurlionies galerijai buvo taip pat perduoti ir visi Čiurlionies paveiksai bei grafiški darbai. Tie Čiurlionies kūriniai, kurie buvo ponios Čiurlionienės nuosavybė, buvo vėliau galerijos nupirkti, kiti gi, kurie yra L. Dailės Draugi-

LAISVASIS RADIJAS SILPNINAMAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

jančios iš tos pačios valstybės (JAV) į Pabaltijį, Sovietų Sąjungą, rytų Europą? Ir sujungs su Amerikos Balsu... Ar ne ta kryptim einama? BIB direktorius Cronouskis (John Cronouski) tai neigia. Savaimė aišku. Tol neiga, kol padarys. O tada — šaukštai po pietų. Gal amerikiečiai galvoja, kad pabaltiečiai nai-vesni už kitus? Juk ir aklas mato kas iš to bus. O net jei būtina būtų ką nors kelti, KODEL PRADEDA MA NUO PABALTIEČIŲ? Kodėl ne nuo tokių, kurių perkėlimas nekenktų programų kokybei ir sutaupyti radijui daugiau pinigų?

Norint padaryti pabaltiečių laidas veiksmingesnėmis, reikėtų ne perkelti jas į Ameriką, o praplėsti skyrius ir Miunchene ir New Yorke dviem ar trimis žmonėmis. Reikėtų užtikrinti, kad RFE/RL administracija nesielgtų su pabaltiečių redakcijomis kaip su kokia podukra — Pelene. Reikėtų sudaryti sąlygas, kad būtų galima rūpintis programų kokybe. AR NE TAI SVARBIAUSIA?

Pasiūlymas iškelti pabaltiečius iš Europos turėtų paskatinti Amerikos pabaltiečius labiau susirūpinti, kad RFE/RL organizacijoje pabaltiečių interesų būtų labiau paisoma. (r)

Šiuo reikalu reiktų rašyti laiškus:

John A. Gronouski, Chairman, Rita E. Hauser, Frank Markoe, JR, Thomas Henry Quinn, Glenn W. Ferguson (Ex officio) President of RFE — RL, John S. Hayes (ex officio) ir Walter R. Roberts, Executive Director. Board for International Broadcasting Suite 430 1030 Fifteenth Street, N.W. Washington, D.C. 20005, Telefonas: (202) 254—8040

K. Žygas

jos nuosavybė, iki šiol randasi Čiurlionies galerijos depozite" (79, 80 psl., atsimintina, kad čia kalbama apie padėtį, buvusią 1934-35 m. K. Ž.).

Apie kun. Juozą Tumą-Vaižgantą

"Iš toli sekiau kun. Juozą Tumą-Vaižgantą rašytoją, publicistą, visuomenės veikėją, kada mūsų laikraščiai tik pradėjo eiti šioje sienos pusėje po tiek laiko skurdėjimo tamsybėse. Jis rašo straipsnius, korespondencijas, jis, pagaliau, pirmojo mūsų dienraščio "Vilniaus žinių" redaktorius. Mes, jaunuoliai, žiūrime į jį, kaip į koka dvasios milžiną. Jis mums nepažįstamas, bet kažkodėl artimas... Jis mums misterija, nepasiekiamas asmenybė...

1907 metai, pavasaris. Aš laikau egzaminus Tomske iš gimnazijos kurso. Bevardytas lietuvių laikraščius, užtikau kun. Šnapščio straipsnius, kur šiuokščiai, neteisingai atvaizduojamas evangelikų-reformatų gyvenimas. Giliai sujaudintas ir įžeistas rašau atsakymą ir siunčiu "Vilniaus žinių" redaktoriui kun. J. Tumui. Jeigu jis esąs iš tikrųjų toks, kokiu jį įsivaizduoju, maniau, tai jis turys mane suprasti ir mano raštą įdėti. Tolimas kelias iš Tomske į Vilnių (traukiniais keliaujant užtrukdavo apie 10 dienų K. Ž.), ilgai tenka laukti, bet pagaliau ateina atsakymas.

Pamanyk tik sau — ne per laikraštį, bet paties redaktoriaus kun. J. Tumo ranka rašytas laiškas. Ilgas, malonus, pilnas entuziazmo laiškas, kuriame ragino mane daugiau panašius straipsnius rašyti. Išgyrė stilių, išgyrė mokėjimą rašyti, pripasakojo visokių komplimentų ir padarino rašyti" (83 psl.).

1907 m. rugpjūčio mėn. M. Yčas buvo atvykęs į Vilnių, kur Lietuvių Mokslo Draugijos suvažiavime pirmą kartą patsai susitiko su kun. J. Tumu-Vaižgantu. Štai kaip tatai jo aprašyta: "... pribėga prie mūsų nepaprastai malonaus veido, jaunas, žemo ūgio, garbanotais juodais plaukais kunigėlis ir greitai su mumis pasisveikinęs užsirekomenduoja... 'Na, žinai, be komplimentų esi rašytojas. Turi Dievo kibirkštėlę... Tai ne straipsnis, o visa programa ev.-reformatų su katalikais bendradarbiavimo santykiams nustatyti. Išeidamas iš "Vilniaus žinių" redakcijos (nes valdžia "V. Ž." leidimą uždraudė, K. Ž.) pasiėmiau jūsų straipsnį. Idėsiu vienam pirmųjų

"Vilties" numerių... Na, būkime draugais', — ir ėmė čia pat prie visų tumiška, nuoširdžiai bučiuoti.

Nereikia sakyti, kaip tai paveikė jauną studentą. Jis mane gautė pagavo, ir nuo tolaiko virtome tikrais draugais, artimais viens kitam, bendradarbiavome ne tik laikraščiuose, bet ir daugelį kitų tautos darbų dirbami... Jo kritikos skirdavosi nuo kitų. Jis jauną rašytoją, jauną dainininką ar dainininkę, naujai pasirodžiusią, padarindavo, paguosdavo, paskatindavo toliau dirbti ir vystyti... 'Poezijos briliantiukai, mūsų teatro lakštingalos, mūsų būsima pažiba', tokie ir panašūs epitetai puošė jo kritikos žodyną" (82, 83 psl.).

1912 metais vyko rinkimai į IV dumą (Rusijos parlamentą). Suprantama, prasidėjo aštri priešrinkiminė agitacija. Mitinginės prkalbos. Straipsniai spaudoje ir, kaip visada tokiais atvejais, skleidžiant demagogijas bei insinuacijas. Kun. Demikis, Tomsko dekanas, tada darbavęsis tarp Sibiro lietuvių (o jo dekanato plotas didesnis už Prancūzija, K. Ž.), rašė į Lietuvą ("Viltis" 1912 m. 111 Nr.): "... p. Martyną per penkerius metus gyvenant Tomske gerai pažinau... Nors jis reformatas, bet labai gerbia katalikų tikėjimą ir supranta jo svarbumą Lietuvai, todėl tapęs atstovu, jis mokės stoti už visus Lietuvos reikalus, ne tik pasaulinius, bet ir religinius. Todėl lietuviai katalikai be baimės rinkite atstovu p. Martyną Yčą. Kunigijai šio laiško užteko (49 psl.).

Čia pažymėtina, kad rinkimai tais laikais nebuvo tiesioginiai. Valsčiai išrinkdavo apskrities rinkėjus, šie — gubernijos rinkėjus ir tik pastarieji jau rinkdavo atstovus į dumą. Lenkai dvarininkai kvietė ir lietuvius dėtis su jais ir, žinoma išrinkti jų atstovus. Tačiau žymieji veikėjai nuo jų griežtai atsisuko, o susiblokavo su žydais, užtikrindami jiems vieną atstovą. Dvarininkų blokan įstojo šiaurietis Danauskas, deja, teną jis nebuvo išrinktas. Jis grįžo į lietuvių bloko pasitarimą ir apgailestaudamas tarė: "Vyrai, aš nieko blogo nenoriu Lietuvai. Manė prikalbėjo eiti į Dumą dvarininkai, bet dabar neišrinko, apgavo. Aš eisiu su jumis drauge..."

O kun. J. Tuma-Vaižganto būta ne tik karšto patrioto, bet ir labai staigaus būdo, ir štai kas atsitiko: "Kun. J. Tumas pakeltu balsu tuoj jį puola: 'Šalin tu, išdavike, tavo vardas bus ant visų tvorų išlipdytas. Visi praeiviai spiaudys ir

keiks tave. Lauk iš čia!' — ir, pravėręs duris, išvarė. Kun. Tumo elgesys padarė labai didelį įspūdį visiems rinkikams...

Neatsimenu, kas pasiūlė rinkikus prisaikdinti. Kun. Tumas nusivedė visus rinkikus į Šv. Trejybės bažnyčią (Kaune, K. Ž.). Prie kiekvieno priėjęs, liepė prisiekti ir davė kryžių bučiuoti, sakydamas 'Jeigu savo Tėvynę parduosi, tai velniui parduok ir savo dūšią'. Vaizdas buvo nepaprastas ir įspūdingas. Žiūrėdamas į rinkikus beveik be klaidos galėjai atspėti, kas yra pirktas...

Sugrįžę į salę tuoj pastatė balsuoti žydų kandidatą N. Fridmaną. Lenkai — adv. Bondzinskį. Visas blo-

kas balsavo už Fridmaną. Paskui buvo pristatytos mano ir Januškevičiaus kandidatūros. Mus irgi išrinko." (53, 54 psl.).

Čia ir baigsime ištraukas iš dr. Martyno Yčo "Atsiminimų" I t. Juose taip pat rašoma apie susitikimus ir susikirtimus su kai kuriais ano meto lietuvių veikėjais, apie jo paties veiklą Rusijos dumoje. Gana plačiai aprašoma jo drauge su dr. J. Basanavičiumi kelionė po JA Valstijas, kur buvo pasiūsti rinkti aukų Lietuvių Mokslo Draugijos namams Vilniuje pastatyti. Jiedu čia, Amerikoje, pergyveno daug džiugių, liūdnų ir net juokingų momentų. Deja, tatai netelpa į šio rašinio rėmus.

ATVYKĘ Į CHICAGĄ, BŪTINAI PASINAUDOKITE PROGA

PUIKIAUSIUS KAILIUS

rasite tik pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. Wabash Ave. Chicago, Ill. 60601 Antrame aukšte.

Telefonai: krautuvės: (312) 263-5826 namų: (312) 677-8489

BALTIC TOURS

1980 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

LIETUVĄ IR LENKIJĄ: 11 dienų — rugsėjo 2-12: spalio 13-23: 6 dienos, 6 naktys Vilniuje, 2 dienos, 1 naktis Varšuvoje, 1 naktis Frankfurte... \$1,049
LIETUVĄ IR LENKIJĄ: 12 dienų — rugpjūčio 11-22: 6 dienos, 6 naktys Vilniuje, 3 dienos, 2 naktys Varšuvoje, 1 naktis Frankfurte... \$1,099
LIETUVĄ IR RUSIJĄ: 10 dienų — rugsėjo 17-26: 6 dienos, 5 naktys Vilniuje, 2 naktys, 1 diena Maskvoje, 1 naktis Frankfurte... \$1,049.

Kainos bazuojamos pagal lėskridimą iš Bostono ir New Yorko. Kaina pakyla skrendant iš kitų miestų. Rezervacijos ir informacijos reikalais kreiptis:

BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MA 02168
(617)-969-1190

Daromi giminių išskvėtimo dokumentai.

HEATING LICENSED CONTRACTOR

NEED LICENSED CONTRACTOR TO DO SINGLE FAMILY RESIDENTIAL HEATING.

CONTACT 419-531-5518 MON. THRU FRI. 9-5

Ryan Homes, Inc.

EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER M/F

(27-31)

Jonas Jurkūnas sukaktuvininkas

Mečys Valiukėnas

tima jam buvo ir literatūra, poezija. Jonas dalyvavo moksleivių literatūrai būrelyje, rašė eilėraščius. Nežinau ar jis šio meno imasi šandien. Vyresnieji neolituantai, manau, atsimena, kaip aidėdavo Jono sudėtos dienos aktualijomis dainos technikų parengimuose... Domėjimasis lietuviška knyga neišblėso pas Joną niekad. Jonas, menu, vokiečių okupacijos metais, įsikraustęs į savo kambarį pirmiausia pasirūpino ne kuriais baldais, o gera knygoms sudėti lentyna. Jonas savo bibliotekon perkasi visas vertingesnes mūsų autorių knygas. Maža sakyti, perkasi ir skaito jas, vertina, o bendrai - domisi visu literatūrinio ir kultūrinio gyvenimu.

Istudamas į VD Universiteto Technikos Fakulteta, Jonas pasirenka statybos sritį. Universitetą baigia gerai išlaikęs visus egzaminus ir labai gerai atlikęs ir apgynęs diplominį darbą: "Turgaus halė Zaliaikalnyj". Ne man Joną vertinti jo profesiniam darbe. Faktas, kad jis tiek "Lietūkyje" Kaune, tiek pastaraisiais metais Bartkus and Associates Chicagoje yra aukštai vertinamas ir kaip inžinierius, ir kaip administratorius.

Greta inžinieriaus darbo, Jono Jurkūno mėgiamiausia darbo sritis - visuomeninė veikla. Jonas, kartoju, gabus organizatorius, geras paskaitininkas ir kietas pasiimto uždavinio vykdytojas. Reiklus sau ir visiems su juo dirbantiems. Ne kartą yra man tekę būti vienoje ar kitoje komisijoje su Jonu. Žiūrėk, toji komisija - išsiaiškinusi jai statomus uždavinius, aptarusi siekiamus bruožus - parengia išvadas. Vsi jau linke su tomis išvadamis sutikti ir skaityti savo padare, bet Jonas lengvai šypsodamas pradeda kalbėti ir aiškinti, ar nereikia "trupučiką dar daugiau?"... Ir vėl visa komisija kimba į diskusijas, stilizuoja, taisto išvadų projektą ir gerokai jį pagerina...

Jonas Jurkūnas iškilus visuomenininkas-tautininkas. Būdamas universitete įsijungė į Lietuvos Studentų Tautininkų Korp! Neo-Lithuania ir li-

kosi aktyvus joje iki šiandien. Atkiles į JAV, jis įsijungė į amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. Buvo bene tris kadencijas šios sąjungos valdybos nariu, o 1965-67 m. pirmininku. Jonas dalyvavo visuose šios sąjungos seimuose, o jų buvo 16! - šaukiami kas du metai. Taip jis buvo aktyvus sąjungos valdyboje, bet lygiai taip pat jis rūpestingas narys ir šios sąjungos Chicago skyriuje, retai praleidžias skyriaus susirinkimą, neretai sudarinėjas, nominuojas skyriaus valdybos narius ir pan.

Jonas savo įnašą davė ir Korp! Neo-Lithuania išsivijoje. Kai Korporaciją Neo-Lithuania, Filiae Lithuaniae ir Jaunosios Lietuvos buvusių pirmininkų iniciatyva 1949 m. buvo šaukiamas visų šių Korporacijų narių, esančių Vokietijoje, suvažiavimas Augsburgėje, Joną matėme greta kitų kolegų, šio suvažiavimo organizaciniame komitete. Kai 1955 m. Toronte, Kanadoje, buvo sušaktas neolituantų ir filijų suvažiavimas - kurio uždavinis buvo nustatyti šių Korp! veiklos būdus ir bei organizaciją - matėm Joną suvažiavimo paskaitininku ir prezidentu nariu. Manau neklysiu teikdamas, kad Jonas nepraleido nei vieno vėlesnio Korp! Neo-Lithuania suvažiavimo.

Daugiausia pajėgų ir sumanumo Jonas idėjo organizuodamas Chicago Lietuvos Tautinių Namų Bendrovę. Formaliai imant, tai prasidėjo 1967 m. pavasarį. Tikrumoje - Jonas nuosavų lietuvių tautinių namų idėją nešojosi jau gerokai anksčiau, kalbėjosi su pavieniais asmenimis, aiškinosi jų nuotaikas ir paramą, rengė teisinius nuostatus. Ir vistik jau steigiamame LTN susirinkime, nežiūrint kad dalyvavo nemažas skaičius asmenų, vistik pasijuto tartina, tyli opozicija. Daugis, atrodo, netikėjo galimybe ką nors šioje srityje bendra talka pasiekti, dalis laukė aiškesnio atsakymo kokie ir kur tie namai bus, ar jie reikalingi mums, lietuviams ar tokių visuomeninių namų išlaikymas apsimokės ir pan. Ir

Iškilmės prie kryžiaus. Iš kairės: Vincentina ir Jonas Jurkūnai, Laima Jurkūnienė, Darius ir Linas Vitkai, Ramunė Vitkuvienė, kun. dr. I. Urbonas ir kun. Dovly. K. Pociaus nuotr.

tik Jono tvirtas nusiteikimas, įvairiomis formomis tolesnis su visuomene santykiavimas, reikalo aiškinimas, sutelkė reikiamą - kad ir mažesni negu buvo tikėtasi - kapitalą... Šių namų valdybos pirmininku kasmet yra perrenkamas Jonas Jurkūnas, bet jau senokai nebesigirdi pareiškimų: "Pasakyk Jurkūnui... kad jis tą ar tą... taip darytų..."

Bet ligšioliniais aptarimais toli Jono Jurkūno visuomeninio darbo laukai dar neišvaikščioti. Taip, 1952 m. jis dalyvavo Clevelande, Lietuvių Spaudos ir Radio "Vilties" Draugijos steigiamajame susirinkime. Jis likosi Vilties-Dirvos rėmėju visą laiką. Pagaliau, jau arti dešimtmečio jis yra Vilties d-jos vicepirmininku ir keli metai Naujosios Vilties žurnalo leidėjų tarybos nariu. Jonas Jurkūnas buvo Lietuvos Bendruomenės JAV val-

dybos nariu, kaip lygiai šios bendruomenės kas keli metai organizuojamų Mokslo ir Kūrybos simpoziumo, berods, II technikinės dalies vadovas. Jis buvo tautinių šokių - kaip ir dainų - švenčių komitetuose ar komisijose ir daug kitur, kur buvo kviečiamas.

Beje, Jonas buvo vienas iš penkių visuomenininkų, pasiūliusių suartinti Amerikos Lietuvių Tarybą su JAV Lietuvių Bendruomenės Vadovybe. Bet ši penketuko misija nepasisekė - galbūt pradėta pervelai, kada LB vadovai buvo nusiteikę ne tik Amerikos Lietuvių Tarybą, bet ir Vyriausiąją Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą "sutvarkyti"... Turbūt, visai atsitiktinai, bet Jono nuo 1978 m. jau yra VLIKo tarybos nariu, atstovaudamas Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungą.

Užskleidžiant žvilgsnį į Jono Jurkūno eitąjį kelią, man prisiminė prieš penketą metų kol. Alfos pareiškimas apie jį: "Aš tiesiog nesuprantu, iš kur Jonas suranda tiek laiko ir jėgų visur pozityviai dalyvauti?" Netiesioginiai tą patį vakarą Alfai atsakė Jonas, tardamas: "Aš ieškau paparčio žiedo nuo pat vaikystės dienų. Ieškokite ir jūs, kiekvienas, savo paparčio žiedo. Dirbkite".

Lietuviškasis kryžius Jurkūnų sodyboje. K. Pociaus nuotr.

Inž. Jonas Jurkūnas
J. Garlos nuotr.

Birželio pirmomis dienomis Jono ir Vincentinos Jurkūnų draugai gavo malonius kvietimus dalyvauti jų sodyboje, Beverly Shores, Ind., pastatyto lietuviško kryžiaus pašventinimo iškilmėse. Kviečiamą valandą suplaukė iš visų pusių nekuri iš atokių vietų, iki Kalifornijos imtinai, viso per du šimtu svečių, iškilnių dalyvių.

Kun. dr. Ignas Urbonas tarė žodį, išryškindamas mūsų stiliaus kryžiaus svečioje šalyje pastatymo prasmę. Kun. Urbonas pašventina prieš Jurkūnų namus skulptoriaus Petro Vėbros pagamintą kryžių, drauge pašventinama ir visa sodyba. Sveikinimo žodį Jurkūnams ir visiems lietuviams taria kun. Dovly, Beverly Shores Sv. Onos parapijos klebonas. Programos pranešėja Ramunė Vitkuvienė-Jurkūnaitė deklamuoja lietuviškos poezijos...

Po šių iškilnių visi dalyviai kviečiami prie vaišių stalų, į gražų Jurkūnų sodybos kiemą-sodą. Cia Ramunė, dėkodama tėvelių vardu visiems atvykusiems, atidengė iki šiol nutylėtą, bet bene visų pagautą momentą, kad "Mano tėveliui šiandien sueina 85-ji metil..." Nuširdūs linkėjimai "Ilgiausių Metų" dainos žodžiais nuaidi, atrodo, visais Beverly Shores keliukais, kloniais ir ažuolynais. Keletas svečių viens po kito išsako savo sveikinimus. Visiems padėkoja sukaktuvininkas Jonas Jurkūnas.

Tokį platesnio masto vyrą kaip Joną Jurkūną, švenčiant 65 m. amžiaus sukaktį, turėtų sutikti spalvinga biografo plunksna. Antinacinės lietuvių rezistencijos laikotarpis ir Jono pėdos jame galėtų būti tarytum patrauklus romanas. Tokių autorių šandien nematant, tenka pasikliauti manąja reporterio apžvalga ir dar skubomis sudėta.

Jonas Jurkūnas gimęs 1915 metų birželio 28 d. Lietuvoje, Ukmergės apskr., Musninkų valsčiuje, Vindeikių kaime, gausioje Antano ir Onos Jurkūnų šeimoje. Tėvų vyresniųjų seserų ir ypač brolio Stasio finansiniai remiamas, Jonas mokslinasi Ukmergės gimnazijoje ir ją baigia 1933 metais. Gimnazijoje suole Jonas jau pasireiškia kaip stiprus logikoje, matematikoje, bet drauge jį domino ir kiti mokslai, nesve-

Jurkūnų svečiai kryžiaus šventinimo metu 1980 m. birželio 28 d.

K. Pociaus nuotr.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED DIETICIANS A.D.A.

PREFERRED
Needed at once for nursing home and MR facility.
(1) Full time, experience preferred.
(2) Registered.
(3) Top Salary.
(4) Good company benefits and working conditions.
Contact ADMINISTRATOR
CLIFF TOWERS NURSING HOME
329 E. Colorado Blvd.
Dallas, Texas 75203
214-942-8425

(28-34)

Opportunity for Journeyman TOOL & DIE MAKERS

With a heavy grinding experience. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

\$15.00 per hour for qualified men. Steady work and all fringe benefits.

APPLY CALL OR WRITE TO:
VERSATILE ENGINEERING

1611 W. 135th Street
Gardena, Ca. 90249

213-532-6044

(28-37)

MACHINE SHOP SUPERVISION

EXPERIENCED SUPERVISION IN A PRODUCTION ORIENTED JOB SHOP IN MILLING, DRILLING AND TURNING. EXCELLENT SALARY AND BENEFIT PACKAGE.

SEND RESUME TO:

CROMPTON & KNOWLES CORP.

Rt. 8 Box 215 B

Burlington, N. C. 27215

Equal Opportunity Employer (27-30)

Iš LKB Kronikos Nr.42

ŠVIEČIANTIS ŽIBURYS

Sunkūs buvo Lietuvoje pokario metai: nekalti žmonės tremiami į Sibirą, nužudyti patriotų kūnai valkiojami po miestų gatves, kalėjimai prikišti nekaltų žmonių. Šie metai buvo sunkūs ir Jurgelių šeimai; tėvas sėdėjo kalėjime, o motina buvo nuolat saugumo tardoma. 1948 m. rugsėjo 9 dieną pasaulį išvydo antrasis Jaugelių sūnus — Virgilijus. Apvaizda leido šiam berniukui nuo pat vaikystės daug kentėti. Žiemą alkanas vaikas glausdavosi prie motinos visiškai nekūrenamame kambaryje. Motina, ką turėjo, tą savo vaikams ir davė — gyvą tikėjimą ir karštą meilę Jėzui ir Marijai. Mažytis, padėvėtai kalinukais apsivilkęs berniukas kasdien skubėdavo į bažnyčią. Čia jis kelias eidavo apie altorių, susikaukęs kalbėdavo tris dalis rožančiaus ir patarnaudavo Mišiose.

Užbaigęs vidurinę mokyklą Virgilijus neabejoja kur pasukti, o tiesiai eina į Kunigų seminariją. 1966 m. Seminarijos vadovybė, neturėdama dėl ateistinės valdžios nustatyto labai mažo klierikų limito laisvų vietų, net neįtraukia Virgilijaus į stojančiųjų sąrašus — Religijų reikalų tarybos įgaliotinis vis tiek išbraukus, kurie bus virš normos.

1967 m. čekistai, sužinoję, kad Virgilijus nori mokyti Seminarijoje, pasikviečia jį pas save ir tiria, ko jis yra vertas. Nepatiko uoliams staliniečiams tiesus ir tvirtas Virgilijaus būdas ir "Erodo šalininkai pastojo Virgilijui kelią į Seminariją"; Seminarijos rektorius pranešė: "Šiais metais Jūs pareiškimas nepatenkintas".

1968 m. Virgilijui vėl nenusišypsojo laimė; Rektorius rašė: "Šiais metais dėl vietų stokos Tamstos prašymo patenkinti negalime. Kreipkitės sekančiais metais gegužės mėnesį". 1969 m. Seminarijos atsakymas neteikė jokių vilčių: "Šiuo pranešame, kad Tamstos prašymas nėra patenkintas ir Jūs negalėsite mokytis Tarpdiecezinėje Kunigų seminarijoje Kaune. Seminarijos Rektorius".

Virgilijus pradeda dirbti vairuotoju, bet jo neapleidžia mintis: "turiu būti kunigu!" Jis tampa tretininku, atlieka uždaras rekolekcijas, gilina savo religinę pasaulėžiūrą, padeda iš griuvusių pakelti Pajovonio bažnyčią. 1970 metais Seminarijos Rektorius vėl atsiunčia standartinį pranešimą: "Tamstos prašymo priimti į Kunigų seminariją šiais metais patenkinti negalime. Mėginkite kreiptis

sekančiais metais". Virgilijus mėgina, bet čekistų "veto" buvo toks griežtas, kad bailus Seminarijos vicerektorius 1971 metais neleidžia Virgilijui parašyti net pareiškimo.

Šitokie kartūs pergyvenimai formavo būsimą kunigo charakterį ir pasaulėžiūrą, — iš okupanto nieko gero nelauk, bet atkakliai siek savo tikslo. Virgilijus ne tik nepalūžo (o palūžo daugelis), bet tapo vienu iš aktyviausių kovotojų už tikėjimo laisvę. Per kunigo Juozo ZDEBSKIO teismą čekistai jį sumušė tik už tai, kad jis pasiprašo įleidiamas į teismo salę, o kad neužmirštų klusnumo sovietinei valdžiai, "geležinio Felikso" įpėdiniai jam dar pridėjo 10 parų arešto.

Šiuo metu formuojasi pagrindinė Kunigų seminarija Lietuvoje, ir Virgilijus pradeda filosofijos studijas. Tik mokytis jam permaža, jis nori būti kovos už Bažnyčios laisvę sukuryje. 1972 metais jis buvo vienas iš uoliausių parašų rinkėjų po 17000 katalikų memorandumu, kuriame iš sovietinės valdžios reikalaujama tikėjimo laisvės. Kažkoks judas paskambino milicijai ir drąsus jaunuolis, tarsi žmogžudys, su antrankiais ant rankų atsiduria Prienu vidaus reikalų skyriuje. Parašai atimami, o jam grasinama, jei išdrįs ateityje rinkti parašus, griežtomis bausmėmis. Tačiau Virgilijus išdrįsta; Santaikos parapijoje jis eina iš namo į namą ir surenka apie pusantro tūkstančio parašų po prašymu, kad valdžia netrukdytų vyskupui paskirti šiai parapijai kleboną. Šįkart judo neatsirado; niekas nepasiskubino išduoti, o Santaikos parapija tuojau pat gavo kleboną.

1972 m. Virgilijui į rankas patenka "LKB Kronika" ir jis ieško būdų jai padauginti. Tuo tarpu čekisto akis jau seka šio jaunuolio žingsnius. 1973 metų kratų audra palietė ir Virgilijaus butą; pas jį randamos rotatoriaus vaškuotės, ant kurių rašomąja mašinėle atspausdinta Grauslio "Ieškau Tavo veido". Čekistai kaltina, kad šiuo būdu Virgilijus dauginęs vieną LKB Kronikos numerį ir jaunuolis suimamas. Saugumo požemiuose Virgilijus sunkiai suserga. Teismo metu jis vos stovi ant kojų, — silpnas kūnu, bet tvirtas dvasia. Teisme jis nesiteisina, neatgailauja, norėdamas suminkštinti teisėjų širdis, bet kaltina Bažnyčios ir Tautos budelius. Būsimasis kunigas pranašiskai kalba, kad vietoje sunaikintųjų,

atsistos kiti, ir kovingiesiems bedieviams nesulaukyt Lietuvos katalikų veržimosi į laisvę (žr. LKB Kronika, Nr. 13). Teismo sprendimas — du metai ir Virgilijus atsiduria Pravieniškėse tarp plėšikų, žmogžudžių ir prievartautojų. Nemėgo jis pasakoti apie save, bet kas kalėjo Pravieniškėse, tas žino šio pragaro žemėje buitines sąlygas ir lengvai gali atkurti nežmoniškai sunkios kilniam jaunuoliui katorgos vaizdą, kur kriminalistai nuo prižiūrėtojų skyrėsi tik tuo, kad ant vienu — juodi drabužiai, o ant kitų — antpečiai.

Čekistai mato, kad Virgilijus gali lageryje numirti, o partija nenori, kad Lietuva turėtų naujų kankinių. "Geradariai" iš KGB atveža Virgilijų ir vos gyva paleidžia prie namų slenksčio — geriau tyliai numirk čia, o ne pas mus. Vėliau vienas partijos sekretorius teisinsis: "Mes nelaukėme, kad jis nusibaigtų..." Visiškai išsekęs, sunkios vėžio ligos kamuojamas, Virgilijus vos nuslenka į Kaedra ir ten prie Sopulingosios Motinos Marijos kojų nualpsta. Lagerį pakeičia ligoninė, bet kryžius Virgilijaus nepalieka. Po sunkios operacijos jis pamažu atsigauna, o pašaukimo žvaigždė dar labiau vilioja. Virgilijus jaučia, kad jo gyvenimas trumpas ir delsinantiems primena: "Man reikia skubėti". Pradėjęs zakristijonauti, jis nepaleidžia knygos iš rankų. Atsiranda įkyrūs, be perstojo varginantys skausmai, bet atkaklus vaikas meldžiasi ir nemeta teologijos vadovėlio.

1978 metais Virgilijaus gyvenime buvo perpinti skausmu ir džiaugsmu. Tyliai kambarėlyje per pirmąsias Mišias kun. Virgilijus aukoja Dievui ne tik Kristaus Nekruvinąją Auką, bet ir save, kad Tėvynė atgautų laisvę, kad Bažnyčia prikelėtų nelaisvės pančiuose besiblaškančius, o kartais ir klysteliuose pasimetusius tautiečius. O kad auka būtų pilna, kun. Virgilijus tuojau po šventimų padaro vienuoliškų įžadus.

Kokia staigmena buvo kybartiečiams, kai vakarykštis jų zakrastijonas lapkričio 1-ąją išėjo prie altoriaus, kaip Kristaus kunigas. Neilgai tikintieji džiaugėsi jaunu kunigėliu; sunki liga vėl prikaustė prielovos. Ramus, atsidavęs Dievo valiai, jis daug kenčia, bet šypsoi ir nedaug kas nujautė, kokį sunkų kryžių jis nešė ypač paskutiniaisiais gyvenimo metais. Kun. Kauneckis per laidotuves pasakys: "Sakoma, kad mirtis ir kuprotą ištiesina, o kun. Virgilijus tiek iškentėjo, kad ir mirtis jo kelių neištiesė ir niekada neišties". (Bus daugiau)

■ Detroito lietuviai

Antanas Grinius

PAVERGTŲ TAUTŲ FESTIVALIS

Liepos 18-20 d.d. Detroito Hart Plazoj įvyko pavergtų tautų festivalis. Dalyvavo 13 tautų. Šiais metais pavergtų tautų festivalio vadovas buvo dr. Algis Barauskas ir atidaryme lietuvius atstovavo Antanas Sukauskas. Visas tris dienas lauko scenoje vyko tautybių pasirodymai; orkestrai grojo, ansambliai šoko ir dainavo. Kioskuose visu smarkumu ėjo prekyba. Žmonės valgė, gėrė ir kai kurie pirkosi ir tautybių ten parduvinėjamus meno kūrinius ir kitas prekes.

Lietuviai turėjo kultūros lobių namelį, kuriuo eksponatais rūpinosi ir jį tvarkė Kultūros klubo vicepirmininkė Stefanija Kaunelienė ir Antanina Jonynienė su talkininkais. Algis Vaitiekaitis turėjo įrengęs meno parodėlę, kurioje pavaizdavo didingą Lietuvos praeitį. Du maisto kioskus ir barą tvarkė Detroito Lietuvių Organizacijų centras. Patys pirmieji į kioskus atvyko ir juos aptarnavo Franciska Televičienė ir Birutė Barauskienė. Po jų į antrą kioską atvyko Bronė ir Antanas Sukauskai, o alaus bare dirbo Stasys Šimoliūnas ir Vincas Tamošiūnas. Iš pradžių visur trūko pagelbininkų.

Lietuvių tautinių šokių grupė "Audyns", vadovaujama Rusnės Baltrušaitytės, šokius šoko penktadienį, 6:30 val. vak. ir šeštadienį, 8:30 val. vak. Šokiams grojo Vidus Neverauskas. Apie šokius pranešinėjo Birutė Bublėnė.

Sekmadienį, liepos 20 d. buvo pravestos uždarymo iškilmės. Pasakytos kalbos, sugiedotas Amerikos himnas, sukalbėta invocacija, pristatymai ir proklamacijos. Po to vyko lenkų surengtos Katyne nužudytiems lenkų karininkams prisiminti demonstracijos, kur lenkų didelis būrys su plakatais įžygiavo į sceną.

Kioskų nuoma buvo labai aukšta (350 dol.) ir nežinia ar lietuviai iš šio festivalio turės kokio nors pelno. Iš pokalbių sužinota, kad mažiausią apyvartą darė Lietuvių Kultūros lobių namelis. Žmonės daugiau buvo linkę valgyti, gerti, negu

pirkti meniškų daiktų. A. Jonynienės pasakytais žodžiais: ateina apžiūri, pagiria, kad vis labai gražu ir nieko nepirkęs nueina...

DARIAUS IR GIRĖNO PAMINĖJIMAS

Dariaus-Girėno klubo iniciatyva liepos 20 d. buvo paminėti lakūnai Darius ir Girėnas ir jų tragiška 47 metų sukaktis. Šv. Antano parapijos bažnyčioje kun. Alfonsas Babonas atnašavo jų intencija mišias ir savo pamoksle paminėjo jų drąsų žygį ir tragišką žuvimą. Mišiose organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Po mišių sugiedotas Lietuvos himnas. Toliau minėjimas buvo tęsiamas Dariaus-Girėno klubo svetainėje.

BALFO ISVYKA

Tradicinė metinė Balfio 76 skyriaus išvyka yra ruošiamama rugpiūčio 3 d., sekmadienį, Onos ir Česio Sadeikų sodyboje, 28975 Wellington Road, Farmington, Mi. Skanaus lietuviško maisto ir gaivinančio gėrimo užteks visiems. Svečiai galės atvykti ir nevalgę pietų, nes čia visko gaus. Pradžia 12 val. kviečiami ir laukiami visi.

VICE PRESIDENT

Of manufacturing with years of experience in high production, in fabrication, welding & painting.

ALSO EXPERIENCED
TOOL & DIE MAKER
WITH SUPERVISORY EXPERIENCE

ALSO
AN OPPORTUNITY FOR INDUSTRIAL ENGINEER
WITH TIME & MOTION EXPERIENCE.

Salary will be based on experience & ability. Outstanding benefits.

Call 507-625-9381

Write to Box 2075

Mankato Minnesota 56001

(29-31)

IMMEDIATE OPENINGS FOR REGISTERED NURSES AND LICENSED VOCATIONAL NURSES to work and live in a small congenial community & hospital. For all shifts. Benefits include, paid vacation, 6 holidays, and longevity pay, plus one meal on duty. Apply call or write to Director of Nurses
EDWARDS COUNTY MEMORIAL HOSPITAL
P. O. Box 38
Rock Springs, Texas 78880
512-663-2313 (22-31)

WANTED EXPERIENCED SEWING MACHINE OPERATORS
Experienced, factory sewing machine operators to fill available sample making positions. Steady 5 day week.
APPLY IN PERSON
BRIDAL ORIGINALS INC.
1717 OLIVE ST.
ST. LOUIS, MO.
or call for appointment 314-436-0070 (29-38)

JAGENBERG

NEEDS 1ST CLASS SKILLED HELP FOR 1ST & 2ND SHIFTS.

WE ARE LOOKING for people for our new plant in Enfield, Connecticut. We have openings in the following areas:

SHEET METAL WORKER, 3-5 years experience.
ENGINE & TURRET LATHE OPERATOR, five years experience.
HORIZONTAL BORING MILL OPERATOR, 5-8 years experience.
CUT-OFF SAW OPERATOR, 1 year experience.

Complete fringe benefit package if you are interested and qualified please send your resume or apply to:

JAGENBERG INC.

P. O. BOX 188, FRESHWATER BLVD.
ENFIELD, CT. 06082

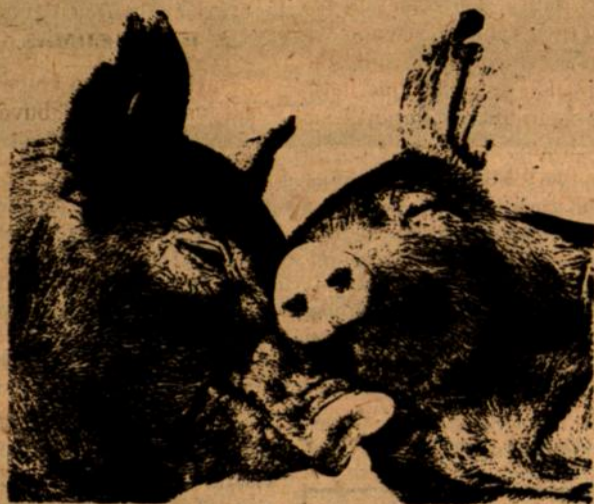
An Equal Opportunity Employer

(26-32)

PRO MĒLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGIJA

Lygybė ir brolybė

Lygybė ir brolybė yra vienos pačių brangiausių šiame pasaulyje vertybių, dėl kurių žmonija jau ilgus amžius kovoja, liedama tulžį, kraują ir ašaras, bet tasai idealas nuo mūsų akių vis tiek tolsta. Pavyzdžiui, demokratinėje Amerikoje kiekvienas elgeta nori prilygti milijonieriui, o su juo susilygina tikrai graboriaus kolyčioje, kiekvienas politikierius prieš rinkimus demonstruoja broliškus jausmus net savo priešams, o po rinkimų užmiršta savo tikrą brolių ir seserį.

Jokios lygybės nėra ir komunistinėje Lietuvoje, nes ir LKP Centro komitete, ir vyriausybės įstaigose, ir KGB bendruomenėje bei aukštuomenės pirtyje bet koks iš Maskvos atsiųstas skerdžius visada yra didesnis ir galingesnis net už lietuvių ministrą. Brolybė tenai yra taip pat sunkiai įgyvendinama, nes brolis bijo brolio, kad tas kartais už priedinę taurelę šermukšninės nepakištų po pagalve "Lietuvos Bažnyčios Kronikos" ir neįskųstų saugumo organams.

Tad atrodo, kad tikros lygybės ir brolybės žydėjimo gal galėtume tikėtis tik lietuviškoje išeivijoje, nes visi, bėgdami iš tėvynės, lygiai pametėme pakelės krūmuose uniformas ir ordinus, visiems lygiai drebėjo kinkos, visiems, viens kitą broliškai apsikabinus, lygiai riedėjos Lietuvos ilgesio ašaros ir visus ant narų lygiai giminiškai graužė tos pačios utėlės. Deja, ir čia pilviškinio tautiečio atgimimas į dieviškąjį avinėlį tėra dar tolima svajonė. Juk mūsų organizacijos bet kokios lygybės net ir vengia, nes kiekvienos jų vadas stengiasi pirmas ir tik sau išlaisvinti visų mūsų tėvyne, o amžinajai brolybei dar vis neturime tokių trijų brolių, juodvarniais lakstančių, kurių vienas pirmininkautų Vlikui, antras Altai, o trečias L. Bendruomenėi.

Jokia lygybė neįmanoma ir tarp išeivijos menininkų, nes tada visi būtų arba lygūs grafomanai, arba tikrai lygūs Maironiai, Brazdžioniai, Čiurlioniai ir Lapinskai ir nežinotume, kuriam broliškai skirti premija. Be to, kokia lygybė ar brolybė gali būti tarpe 100,000 dol. vertės vyro savininkės daktarienės ir tik-50,000 dol. sveriančio vargšo inžinierienės, tarpe rezidencienės ir trobelninkienės ar tarpe laureatienės ir jos sesers tik siuvelykienės?

O vis dėlto! Mūsų nusiramimui kartais sušvyti ir tikrai nuoširdžios lietuviškos lygybės ir brolybės pavyzdys. Tai tokiais atvejais, kai komunistinėje Lietuvoje nuykęs mūsų amerikoniškasis tremtinys ir kovotojas dėl tėvynės laisvės jam surengtos pagerbimo vakarienės metu po "Trauktinės" užpilo taip broliškai atveria savo širdį tenykščiam valdžios, partijos ir KGB pareigūnui, kad paaiškėja, jog buržuaziniams laikais abu lygiai iš pagrindžio vertė Smetoną, abu lygiai šlovino Staliną, dabar abu lygiai gerbia išmintinguosius Leniną ir Brežnevą ir abu drauge Lietuvoje statytą tarybinį žmogų, tikrai tas praiektas platusis Atlanto vanduo išskyrė abiejų bendrą veiklą. Na, o brolybei sustiprinti abu dar taip lygiai karštai pasibučiuoja, kaip tie čia paveikslėlyje vaizduojami dar civilizacijos nesugadinti mūsų darvininiai protėviai. Žinoma, jeigu apie tokią lygybę ir brolybę paskui parašo ir "Gimtasias kraštas", tai amerikoniškasis brolis vakarykščios dienos išsigina, o jeigu spauda tą įvykį nutyli, tai ši lygybė ir brolybė yra laikoma tik laisvo lietuvi bendravimu su pavergtuju lietuviu.

VILKAI PAGERBĖ SUĖSTĄ AVINĖLĮ

Okup. Lietuvoje 1974 m. mirus poetui ir aktorui Kaziu Inčiūrai, dabar "Vagos" leidykla išleido "dėmesingai pageduotą" jo poezijos rinktinę "Stirny šaltinis", ir tarybiniai propagandistai autorių atitinkamai pašlovino. Mat šis miręs poetas prieš komunistinių kritikų teismą esą jau "atsistojo visu ūgiu", nes "nuoširdžiai išpažino savo klaidas", "džiaugėsi socialistinės Lietuvos kultūriniais ir ekonominiais laimėjimais" ir jam "norėjosi gyventi antrą kartą". ("G. K." nr. 26).

Bet velionio garbintojai "užmiršo" paminėti, kad tas pat Kazys Inčiūra, kaip jo draugas Br. Railai rašo, buvo teatro bendradarbių įskųstas sovietiniam saugumui, 25 m. nuteistas, kad vokiečių okupacijos laikotarpiu buvo radiofono diktorium, 25 m. už "priešvalstybinę propagandą" ir dar 20 m. už "antirevoliucinį veikinimą". Vadinasi, iš viso net 70 metų kalėjimo ir vergijos lagerių, taigi 2 metais ilgiau negu šiame pasaulyje gyveno!.. Dėl to visai suprantama, kad poetas, išlikęs dar kurį laiką gyvas, džiaugėsi socialistiniais laimėjimais, tik labai abejojame, ar jis norėjo antrą kartą gyventi "tarybiniam rojuje".

MOTERYS LIETUVIŲ LITERATUROJE

Jų esama tikrai vertų moterų garbės gynėjų rimto dėmesio. Štai:

- V. Krėvės dramos ku-

KAI PO AMŽIŲ KADA...

Rods nusunūdu tik minutę
Po velėna virš galvos —
Dingo amžiai samanoti,
Nepažįstu Lietuvos.

Nei sodybos gluosnių, svirties,
Bočių ažuolų senų...
Tik šiene merga parvirtus
Atraitotu sijonu...

Šventą alką kiaulės aria,
Vagį laimina dievai,
Priešą gerbia, savą karia
Brolis, girtas negyvai...

Vilnius glaudžias į Paryžių,
O į Maskvą bežiūrįs,
Ir ant kalno Trijų kryžių
Šunio kapo kauburys...

Tai ar tu, tėvyne, svaja,
Skardenies man dainoje:
"Volga, Voiga, mat rodnaja",
"Široka strana moja?..."

A.

nigaikštis šarūnas savo žmoną Voverę nuduria dėl neištikimybės.

- To paties autoriaus kitos dramos kunigaikštis Skirgaila yra priverstas savo žmonos Onos Duonutės mylimąjį riterį Kelerį užkasti gyvą į žemę.

- A. Vienuolio "Paskendulės" nelaimingai prasi-

radusi Veronika pasiskandina.

- B. Sruogos "Milžino paunksmės" karaliaus Jogailos žmona Sonka — tikras neištikimybės simbolis.

- Tokia pat ir Mariaus Katiliškio romano "Miškais ateina ruduo" aistringoji Doveikienė.

- J. Jankaus "Paklydusių paukščių" Daiva po įvairių painiavų nusiskandina Nemune, o jos motina — Palangos jūroje.

- P. Vaičiūno dramų svarbiausios veikėjos dažniausiai yra "nuodėmingi angelai".

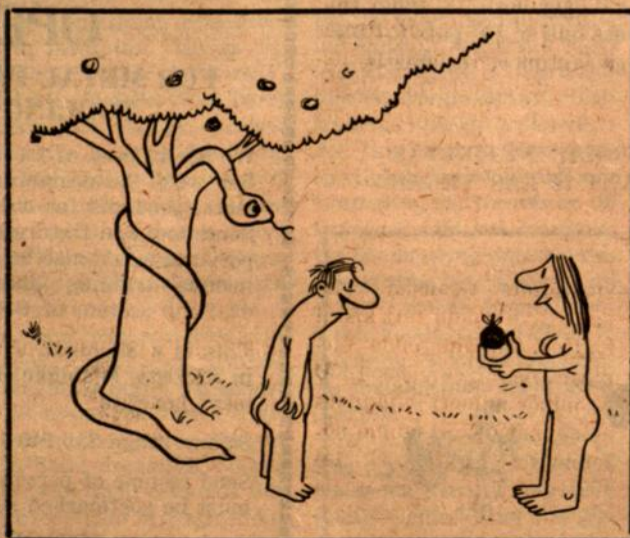
- Ne visos šventos ir Aloyzo Barono moterys, o uždrausto meilės vaisiaus s m a gurautojų atsiranda jau ir tarybinėje literatūroje, tad dėl tautinės garbės geriau laikime jų sąrašą.

SKELBIMAI

Ieškau savo kūrybai labai gero ir sukalbamo recenzento, nes po ilgų metų darbo "Goodyear" automobilių padangų fabrike išėjau į užtarnautą poilsį ir šį rudenį pradėsiu rašyti romaną iš savo šeimyninių pergyvenimų. Be to, numatau greitu laiku parengti ir eilėraš-

(Nukelta į 8 psl.)

ISEIVIJOS ROJUJE

ŽALTYS (viengungiui Adomaičiui): Ei, liurbi! Imk, imk, jeigu siūlo! Ir nežiūrėk į nosį, o spoksok į obuolį!.. Juk tai yra gryno žemaitiško kraujo Birutė. Būk lietuvis patriotas ir nesidairyk nei į italės, nei į graikės ir nei į žydžiukės pridurką, nes anų nosis gali būti dar ilgesnė, o tau atkišamas obuolys dar rūkštesnis!

PRO MĒLYNUS AKINIUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

čių rinkinį, kuriam jau turi ir vardą "Nusvirusi šaka". Dėl atlyginimo susitarime. Rašykite šiam skyriui, prašydami perduoti

"Kūrėjui P. L."

★

Kas iš keliaujančių į Lietuvą galėtų nuvežti mano broliui Markso "Kapitalą"? Jis Vilniuje dėsto marksizmą, bet šių knygų, išleistų dar prieš karą užsienyje, paštu negali gauti. Už tokį patarnavimą žada duoti dabartinės Lietuvos pagrindinės spaudos komplektą. Rašykite — įteikti

"Kaziui R."

SVEIKATOS KLAUSIMU

Vienas mūsų skaitytojas savo laiškelyje taip skundžiasi:

Gerbiemieji,

Gal jūs žinote, kokios priežastys yra tokios keistos ir mano žmonai dažnai pasikartojančios ligos, kuri vadinasi "Blogai jaučiuosi"? Dėl jos pastaruoju laiku aš esu susilaukęs daug nemalonumų. Kai tik reikia eiti mums abiem į mano profesijos bičiulių šeimyninį balių, žmona jau ir sako: "Blogai jaučiuosi". Ir neina. Kai į mano mėgiamos ir garbinamos solistės koncertą, — ji ir vėl: "Blogai jaučiuosi". Į mano kadaise buvusios sužadėtinės vardines — "Blogai jaučiuosi". Į mūsų buvusios šeimos draugės pirmagimio krikštynas — taip pat "Blogai jaučiuosi". O kartais ji rodo net ir pro snūdą sukužda: "Blogai jaučiuosi". Dėl to jau net ir aš pats pradėdau "blogai jaustis", nes dėl šitos jos ligos praradau daug gerų bičiulių ir retai pasirodau net jubiliejiniuose lietuviškuose renginiuose.

Būsiu Jums labai dėkingas už informacijas, nes į dr. J. Adomavičių nedrįstu kreiptis, kad tos ligos vie-

Bostono lietuviai

TOMAS P. GIRNIUS BAIGĖ HARVARDO UNIVERSITETĄ

Tomas Paulius Girnius š. m. birželio 5 dieną baigė pritaikomosios matematikos studijas Harvard universitete, įgydamas bakalauro laipsnį cum laude.

Prieš įstodamas į Harvard universitetą, Tomas baigė Boston Latin gimnaziją. Be pasizėjimų įvairiose matematikos rungtynėse, jis buvo "National Merit Finalist" ir "National Honor Society" vicepirminikas.

Ateinantį rudenį Tomas išvyksta į Los Angeles, Kalifornijoje, tęsti pamėgtosios matematikos studijas Kalifornijos Technologijos Institute (CALTECH). Tenai jis ruošiasi siekti daktarato, pritaikdamas matematiką žemės fizikos srityje.

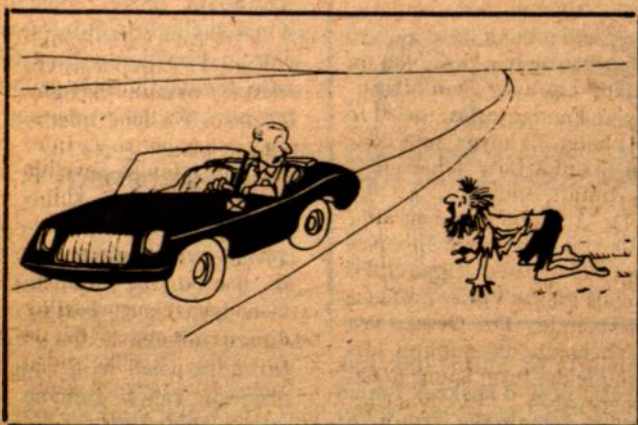
Tomas Paulius yra inž. Antano ir Valės Girnių sūnus.

šai neišaiškintų mano nenaudai.

Blogai besijaučiančios žmonos vyras

Redakcija: Kaip galite ir patys pastebėti, Jūsų žmona ima "blogai jaustis" tenai, kur dalyvauja už ją jaunesnių, gražesnių, puošnesnių ar net ir išmintingesnių konkurenčių, be to, gal ir tokių ponių, kurias ji apkalbėjo, ar net ir vyrų, kurie ją kadaise "apvylė". Tai pagrindinės šios ligos priežastys. Pirmą kartą mūsų literatūroje ši liga yra minima Mariaus Katiliškio romane "Miškais ateina ruduo", kur Monika Doveikienė naktį pasiguosti atslinkusiam savo senam vyrui taria: "Atimkit savo ranką. Ir taip jau šilta... Aš blogai jaučiuosi..." Taigi galite būti ir Jūs pats to "blogai jautimosi" priežastis.

DVIEJŲ TREMTIES BROLIŲ NETIKĖTAS SUSITIKIMAS, GRĮZTANT IŠ LAS VEGAS

Pėšias motorizuotam: "Juozai, tu gi dar niekad neaukojai nei Balfui, nei Vlikui, nei Lietuvių fondui... Duok bent kelis dolerius, ir aš už tave atliksiu visas tas patriotines pareigas!"

ŠV. PETRO PARAPIJA GAVO VIKARĄ

Šv. Petro lietuvių parapija So. Bostone jau eilė metų buvo be vikaro. Buvo tik vienas klebonas. Nuo liepos 1 dienos kardinolas Humberto Madeiros paskyrė kunigą Robertą P. Volungevičių į šv. Petro parapiją vikaru. Kun. Volungevičius yra gimęs So. Bostone, iki dabar dirbęs ne lietuvių parapijose.

ISVYKA Į PUTNAMĄ

Liepos 27 d., šį sekmadienį, yra Lietuvių Diena N. P. Marijos seselių vienuolyno sodyboje Putname, Conn. Kasmet šiai šventei

JAV LB tarybos prezidentas ir vasaros metu dirba... Cape Cod gražioje Č. ir I. Mickūnų sodyboje buvo susirinkę posėdžiui. Nuotraukoje, posėdžio metu, R. Veitas — vicepirm. išdo reikalams, V. Vebraitė — vicepirm. spaudos reikalams, V. Izbickas — pirmininkas, Č. Mickūnas — vicepirm. sekretoriato reikalams. Posėdy nedalyvavo M. Drunga — vicepirm. spaudos reikalams, kuris buvo išvykęs į Chicago lankyti gulinčio ligoninėje tėvo Karolio Drungos.

Dr. D. Degėsio nuotr.

čia suvažiuoja "visa Amerikos Lietuva". Tikime, kad

ir šiais metais bus tas pat. Gražus būrys bostoniškų visada dalyvauja toje dienoje. Tad iki pasimatymo šį sekmadienį, liepos 27 d. Putname.

Autobusas į šią šventę iš So. Bostono išeis 8:30 val. ryto nuo So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos. Bilieto kaina ten ir atgal \$8.00. Užsisakyti pas S. Griganavičių tel. 268-5351.

LIETUVIŲ RADIJŲ VALANDOS PIKNIKAS

Sekmadienį, rugpiūčio 10 d. Romuvos parke Brocktone vyks seniausios lietuvių radijo valandos Naujojoje Anglijoje, vedamos Stepono ir Valentino Minkų, piknikas. Programoje, kuri prasidės 4 val. Naujosios Anglijos lietuvių gražuolės rinkimai, šokiai ir jų varžybos, laimėjimų traukimas.

Autobusas nuo So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos išeis 1:30 val.

CHEF

New Holiday Inn of national class style located in northeast Indiana is looking for an innovative person capable of managing 2 kitchens. Ideal position for recent culinary art graduate to make a name for him or herself. Excellent working conditions and benefit package. Submit resume to:

HOLIDAY INN-DOWNTOWN,
300 E. Washington Blvd.,
Ft. Wayne, Indiana 46802

An Equal Opportunity Employer (30-31)

HARD CHROME PLATERS

New operation in Nashville, Tenn. Ground floor opportunity and pay with experience. Profit sharing and possible partnership for full charge person. 3 bedrm. home can be furnished. Call 615-262-3084 or 615-262-0506 Collect.

A. A. INDUSTRIES
3301 Ambrose
Nashville, Tenn. 37207

(30-33)

NO RECESSION HERE

To meet our current needs and complete our expansion program, we are hiring experienced Forklift Mechanic. Good pay with full corporate benefits. For full information: write or call FORD WATERS, Jr.

W & W CLARKLIFT INC.
P. O. BOX 3433
BATON ROUGE, LA 70821
504-293-5700

(24-30)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

60 bed general hospital. 45 miles S. W. Minneapolis, Minnesota. REGISTERED X-RAY TECHNOLOGIST and REGISTERED LABORATORY TECHNOLOGIST A.S.C.P. Full time, days & call time. Salary commensurate with experience & ability. Liberal personnel policies. Apply call or write to: Director of Laboratory

QUEEN OF PEACE HOSPITAL
New Prague, Minnesota 56071
612-758-4431

(26-32)

"Amber Holidays"

1980 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

MASKVA/VILNIUS:

Dar yra vietų šiose grupėse

Rugpiūčio 7 — \$ 999.00	Rugsėjo 17 — \$ 899.00
Rugpiūčio 13 — \$1199.00	Rugsėjo 24 — \$ 899.00
(su Ryga)	Spalio 8 — \$ 879.00
Rugpiūčio 28 — \$ 999.00	Gruodžio 26 — \$ 779.00

Registruokitės iš anksto —
GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos atostogoms, tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$40.00.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

IMMEDIATE OPENING

FOR METAL FABRICATING AND TOOLING ENGINEER

We are in need of an individual thoroughly familiar with the designing and fabrication of sheet metal products for our Metal Furniture Factory. Some tool and fixture design and plant layout experience would also be involved. Duties would also include training and supervising engineering drafting section of 6-8 individuals.

This is a Michigan Civil Service position located in Jackson, Michigan. Excellent fringe and retirement benefits.

Salary range \$16,140 to \$19,627 per year.

Send resume of personal and work history. Letter must be postmarked not later than June 13, 1980.

MINORITIES ARE
ENCOURAGED TO APPLY

MICHIGAN STATE INDUSTRIES
4000 COOPER STREET
JACKSON, MICHIGAN 49201

(23-32)

DR. DOVAS ZAUNIUS (22)

Dr. Albertas Gerutis

Svarbiausias tikslas -- atgauti Vilnių

Jeigu ir didelių galingų valstybių galimūmams užsienių politikos dažniausia yra riboti, apsunkinti įvairiomis paveldėtomis, nekintamomis problemomis, tai tuo labiau rankos surištos mažos valstybės užsienių politikos vadovui. Kaip tik Zaunius laikais atvirai pasireiškė abiejų kaimyninių valstybių — Lenkijos ir Vokietijos — rimtos pastangos Lietuvai gyvybines problemas — Vilniaus ir Klaipėdos — kreipti mums nepalankia linkme. Reikėjo daug apdairumo, susikaupimo ir ryžto pavojingiems kėslams atremti.

Kaip paprastai, atitinkamus sprendimus priimdavo visa vyriausybė, bet užsienių reikalų ministrai kaip žinybos šefai reikėjo tarti sprendžiamą žodį. Dr. Zaunius prisiėmė sunkią atsakomybę, bet užtat jam atiteko ir nusipelnętoji garbė dėl pasiektų rezultatų. Jo laikais Lietuvos valstybės pozicija tiek Vilniaus, tiek Klaipėdos problemose teisiniu požiūriu buvo sustiprinta. Didelė dalis nuopelnų teko Zauniui, vadovavusiam Lietuvos užsienių politikai kaip tik anais laikais.

21. Svarbiausias tikslas — atgauti sostinę Vilnių

Paskirtas užsienių reikalų ministru, Dr. Zaunius lapkričio 15 d. priėmė spaudos atstovus ir išdėstė savo pažiūras į Lietuvos užsienių politikos uždavinius bei priemones. Pravers su naujojo užsienių politikos vadovo pažiūromis nuodugniau susipažinti:

"Užsienių politika, kaip ir kiekviena politika, turi savo siekimus ir savo priemones tiems siekimams įgyvendinti. Dėl Lietuvos užsienių politikos siekimų nei vienas lietuviui, juo labiau užsienių reikalų ministriui dvejoji netenka. Mūsų užsienių politikos uždavinys yra atstatyti Lietuvos valstybę etnografinėse jos sienose su sostine Vilniumi, kaip tas ir Lietuvos konstitucijoje pasakyta.

Šito tikslo siekti yra švenčiausia mūsų pareiga ir tai ne tik prieš save, ne tik prieš esamą, buvusią ir būsimą savo kartą, bet ir prieš visas kitas tautas, nes tiktai siekdama pilno visų savo jėgų išvystymo lietuvių tauta, kaip ir visos kitos tautos, tegali tikėtis būti pilnateisiu ir naudinga didžiosios tautų šeimos nariu.

Visi kiti mūsų užsienių politikos uždaviniai yra greičiau priemonės aukščiausia mūsų tikslui pasiekti, arba etapai mūsų tautos vystymosi eigoj, ir negali būti abejojimo, kad visi žygiai, kuriuos mes darom, privalo būti taikomi mūsų siekimams įgyvendinti ir gali būti kritikuojami tiktai išėinant iš to, ar jie mus artina prie siekiamojo idealo, ar tolia nuo jo. Žinomas dalykas, norint įvertinti bet kokią politiką, negalima imti vien tik atskiras jos detales ar tik smulkesnius jo etapus, o reikia imti visa bendroji tos politikos linija. Politika tuo ir reiškiasi, kad čia kai kada sunkenybės nuveikiamos ne kakta į sieną mušant, bet paimant jas iš šono ir tuo būdu savo jėgas sutaupant tokiems reikalams, kurie tikrai yra svarbūs ir gali pastūmėti dalyką pirmyn.

Einant prie savo užsienių politikos idealo, Lietuvai pirmoje eilėje reikia siekti pasidaryti stipriai, tai yra įsigyti jėgos susitvarkymu, savo piliečių apšvietimu ir jų nusistatymo vieningumu, plačiu savo reikalų supratimu, o tų savo teisių ir reikalų išsiaiškinimu bei išpropagavimu įsigyti stiprumo taip pat savo politiniuose ir diplomatinuose santykiuose su kitomis valstybėmis.

Iš čia bus aišku, kad santykių su užsieniu stiprinimas ir plėtimas — pirmas užsienių reikalų ministerijos uždavinys. Savo santykiuose su užsieniu mes turim siekti galimai gero su gyvenimo su visais savo kaimynais, gindami visu stropumu visus savo teisėtus reikalavimus. Man atrodo, kad santykiuose su užsieniu geriausias kooperavimo, sugyvenimo, o kartu ir kovos už savo teises metodas yra mūsų užsienių politikos aiškumas ir nedviprasmiškumas. Mano nuomone, iš pusiau ištartu ar tiktai duotų suprasti minčių ir nusistatymų mažai valstybei gali būti tiktai nuostolio. Visų pirma jau dėl to, kad šitoki neaiškumai mums priešingai nusistačiusių jėgų visuomet yra išnaudojami įtarimams, pikty gandų skleidimams ir tuo duoda geriausios medžiagos mums kenksmingai propagandai, kuriai atremti maža valstybė ne visuomet gali turėti pakankamai stiprų aparatą. Aiškiai parodę savo užsienių politikos kryptį, mes, tiesa, turėsim daug priešų, kurių mums ir taip netrūksta, bet, kita vertus, įsigysime ir

vieną kitą draugą, tuo tarpu vien neaiškumais operuodami mes visiems būsime įtartini ir laikui bėgant galima visų draugų nustoti. Aiškiau tariant, nėra abejonės, kad Lietuva turi vesti lietuvišką užsienių politiką. Aš bendrai manau, kad kiekvienos valstybės užsienio politiką, tuo labiau Lietuvos, pirmoj eilėj nustato ne tas ar kitas asmuo, o gyvieji tautos reikalai ir todėl svarbiausias kiekvieno užsienių reikalų ministerio uždavinys yra gyvai jausti tautos pulsą.

Kai dėl santykių su atskiromis valstybėmis ir savo programos šitais klausimais, tai, nemanydamas pirmuoju pasikalbėjimu išsėmti visos neišsėmamos mūsų užsienių politikos problemų daugybės ir norėdamas nuolat būti gyvame kontakte su viena didžiųjų pasaulio galybe (spauda), detalų expose savo iniciatyva daryti nelaikiau tikslu. Manau, bus naudingiau, kad gerbiamieji spaudos atstovai, jeigu jiems norėtūsi žinoti aukščiau išdėstytų bendrųjų principų pritaikymas konkrečioms mūsų santykiams su kitomis valstybėmis aktualiems klausimams, patys iškels jiems labiausiai šandieną rūpimus klausimus".

Blaiviai, be skambių frazių aptaręs Lietuvos užsienių politikos pagrindus bei priemones, Dr. Zaunius atsakinėjo į laikraštinių paklausimus. Žurnalistai domėjosi santykiais su Lenkija, su Vokietija, su Sovietų Sąjunga, su Baltijos valstybėmis ir t.t.

Kalbėdamas apie Lenkiją, ministras pareiškė, kad vyriausybė laikysis su lenkais tų pačių principų, kurių laikėsi pirmiau buvusios vyriausybės. Galinti būti kalba, pasikeitus asmenims, tik apie metodų pakitėjimą, daugiau nieko.

Baigdamas pasikalbėjimą, ministras išsireiškė, kad užsienių reikalų ministerija pasiryžusi sustiprinti diplomatinę ir konsularinę atstovybių veikimą užsienyje. Jų tinklas turjis būti praplėstas. Pirmiausia numatoma vėl įsteigti pasiuntinybę Skandinavijoje — Stockholme. Taip pat Pietų Amerikoje (Brazilijoje) ketinama kitais metais įsteigti diplomatinę atstovybę ir keletą konsulatų. Pietų Amerikoje turime apie 60-70,000 emigravusių mūsų piliečių. Kol kas dar ne su viena iš Pietų Amerikos valstybių jokių sutarčių neturime. Daug mūsų piliečių emigruoja ir į Pietų Afriką bei Kanadą. Tuose kraštuose taip pat yra reikalingi bent konsulatai. Jau šių metų valstybės biudžete konsulatas Kanadoje numatytas.

Iš pirmojo viešo pasisakymo sekė, kad naujasis užsienių reikalų žinybos šeiminkas pasiryžo praplėsti ministerijos uždavinių apimtį ir susirūpino praktiniais reikalais, o jie per paskutiniuosius kelerius metus buvo kiek apšėsti.

(Bus daugiau)

Dr. Albertui Geručiu 75 metai

(Nukelta į 9 psl.)

VISUOMENININKAS

valstybių okupacijos 40 metų sukaktį, dr. A. Geručio straipsniai birželio mėnesį tilpo, kiek man žinoma, net trijuose šveicarų laikraščiuose, nušviesdami sovietų komunizmo tikrąjį veidą ir pavergtų Pabaltijo tautų kančias. Kitas straipsnis buvo įspūdingai redakcijos patalpintas Šveicarijos rytų instituto Berne dvisavaitiniame leidinyje 'Zeitbild' 1980. VI.18 d. antrašte 'Wird es heute ein slawischer Keil im Baltikum?'

Laikraščiuose 'Der Bund' ir 'Berner Zeitung', š.m. birželio 14 d. numeryje Geručio buvo plačiai aprašytos visos trys Pabaltijo valstybės palyginant su sovietų klasta užimtu Afganistanu. Paminėtina ir dr. A. Geručio paruošta informacija vokiečių kalba, kuri 40 metų mūsų tautos tragedijai sukakties išvakarėse buvo paskelbta Šveicarijos telegramų agentūros ir skaityta Bonnoje suaukštai spaudos konferencijai.

Dr. A. Gerutis aktyviai reiškiasi ir visuomeniniam darbe. - Laikau save visuomenišku žmogum, nuo lietuviškos visuomenės nesišalinu, bet svarbiausiu savo uždaviniu laikau nešti mūsų bėdas ir viltis svetimųjų visuomenei, supažindinti kitataučius su lietuvių tautos laisvės byla, laimėti lietuvių tautai draugų. Iš tokio nusistatymo plaukia mano darbai: raštu ir žodžiu daryti kas galima, o kartais dar daugiau, - pareiškė dr. A. Gerutis

Šiuo metu jis Lucerne veikiančios organizacijos 'Europäische Konferenz fuer Menschenrechte und Selbstbestimmung' valdybos narys ypatingiems reikalams. Toje organizacijoje veikia įvairių Europos valstybių, amerikoniškai tariant - senatoriai ir kongresmanai, buvę ministrai bei ambasadoriai, egzilių žymūs veikėjai ir t.t. Daugiausia dr. A. Geručio rūpesčiu buvo suorganizuota 1978 m. nerusišku

tautų Sovietų Sąjungoje konferencija Lucerne. Su šveicaru Hans Rychneriu, baltų bičiuliu, juodu suredavo tos konferencijos referatus, kuriuos atspausdino Šveicarijos Rytų Institutas. Knyga pavadinata 'Volker in Ketten'. Kai š.m. birželio 17 d. Berno valstybinis radijas perdavė šveicarės Beatrice Leutenegger-Eichman vieną valandą trukusią informaciją apie Estiją, birželio 24 d. apie Latviją ir liepos 1 d. apie Lietuvą, tai apie tas tris tautas medžiagą buvo pateikęs dr. A. Gerutis. Jam buvo pareikšta vieša padėka, kas retai atsitinka valstybinio radijo bangomis.

Jis taipgi yra vienas iš pagrindinių aktyviųjų darbuotojų Baltų draugijoje Vokietijoje, kuri daug prisideda Baltijos reikalams propaguoti Vokietijoje. Toji draugija veikia jau 25 metai, iš kurių 9 metus jis buvo viceprimininku. Pagal įstatus primininku yra vokiečiai. Dabar dr. A. Gerutis yra lietuvių-vokiečių sekcijos primininkas.

Vienas, bene iš pačių didžiųjų, dr. A. Geručio inaušų i

lietuviško istorinio kraičio aruodus yra paminėtinas, kaip dalies autorius ir redaktorius istorinio, informacinio veikalo apie Lietuvą 'Lithuania 700 Years', išleisto keturiomis laidomis Manyland Books leidyklos, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo lėšomis. Talkinamas istorikų profesorių - a.a. Jono Puzino ir Juozo Jakšto, Algirdo Budreckio ir Stasio Lozoraičio, dr. Gerutis ne tik šį veikalą rašė bei redagavo, bet išleidus daug išplatino Europos valstybės. Kaip jau minėjau, Lietuvos Nepriklausomybės Fondas tariasi išleisti ir 5-ją laidą. Si knyga amerikiečių spaudos buvo labai gerai įvertinta.

Dr. A. Geručio monografiją apie nepriklausomos Lietuvos diplomata Petrą Klimą 1979 metais išleido Vilties draugija Melvelande. Dr. Gerutis yra jau baigęs ir kitą studijinį darbą apie dr. Jurgį Saulį, ir užbaigęs rašyti Lietuvos Diplomatinės istoriją. Be to, baigęs rašyti apie prezidento Antano Smetonos buvimą Šveicarijoje. Išsami jo studija apie dr. Dovą Zaunį yra šiuo me-

tu spausdinama Dirvoje.

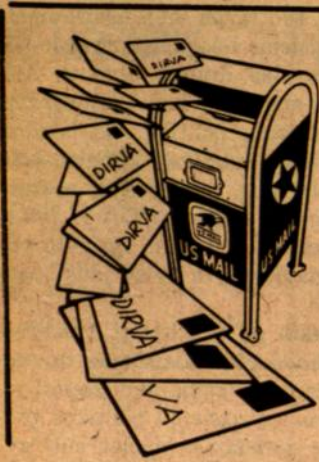
Dr. A. Gerutis nesitenkina vienos kurios nors srities talentu, bet išnaudoja kiekvieną savo sugebėjimą, kiekvieną galimybę skirti lietuvių tautos reikalų populiarinimui svetimiesiems.

Šių metų rugsėjo mėn. dr. A. Gerutis yra pakviestas kalbėti apie nerusiškas tautas Sovietijoje šveicarų studentams ir vyresniems gimnazistams Stans mieste. Anksčiau yra kalbėjęs šveicarų katalikų ūkininkaičiams. Taip pat jis yra pakviestas į pasaulinį kongresą Belgijoje, Baillene mieste. Tą kongresą organizuoja Internationalinė sąjunga pavojuje esančioms kalboms ir kultūroms apsaugoti.

Gyvenimui įvykiai taip susiklostė, kad dr. A. Geručiu savo tėvynėje teko gyventi tiktai septynerius metus. Bet nežiūrint į tai, jis išliko didžiu patriotu, savo tėvynei skirdamas visas jėgas, visus sugebėjimus ir beveik visas pajamas, nes iš gaunamų lėšų - kaip Diplomatinės tarnybos narys -

(Nukelta į 10 psl.)

laiškai Dirvai

KURIUO KELIU?

J. Jurkūnas savo kalboje š. m. birželio mėn. 1 d. ALT S-gos Clevelando skyriaus 30 m. sukakties minėjime lieté ne tik šios sąjungos, bet ir bendruosius mūsų reikalus. ("Dirva", birželio 12 d.). Tai įgalina šiais reikalais pasisakyti ir mane.

Natūralu, kad J. Jurkūnui, kaip tautinės sąjungos nariui, arčiau širdies jos reikalai. Tačiau būties gera, kad pro s-gos reikalus taip pat objektyviai būtų matomi ir bendrieji reikalai. Deja, šio objektyvumo J. Jurkūnas ne visur paisė.

Jis teigiamai vertina sąjungos Clevelando skyriaus narius Kazį Karpį, Pijų J. Žiūrį ir Steponą Nasvytį, net juos apibendrinamas. Tačiau toks šių narių pristatymas nėra pilnas, nes jie visi reiškėsi ir Bendruomenėje: Karpis ilgai dirbo JAV LB Clevelando apylinkės valdyboje, Žiūrys —

DR. A. GERUTIS...

(Atkelta iš 9 psl.)

Jis nepragyveno, o dirbo ir šveicarų įstaigoje. Dr. Gerutis savo namuose turi turtingą lituanistinę biblioteką ir didžiai vertingą archyvą, per eilę metų jo paties pastangomis ir jėgomis sukauptą. Tame kruopščiai sutvarkytame archyve randami lietuvių, lenkų, rusų, vokiečių ir prancūzų kalbomis periodiniai leidiniai, išleisti įvairiuose kraštuose Lietuva liečiančiais klausimais, istoriniai metraščiai, studijos ir įvairūs veikalai. Visa tai lengvai randama puikiai sutvarkytos kartotekos dėka.

Dr. A. Gerutis nesijaučia, kad jo iniciatyva ir jėgos po jubiliejaus mažėtų. Jis turi dar daug neužbaigtų planų ir juos neatidėliodamas vykdo. Tik rūpestį kelia tos turtingos bibliotekos ir archyvo ateitis. Praeitą pavasarį ji aplankė Stanfordo universiteto - Hooverio instituto, Kalifornijoje, vie nas direktorių ir domėjosi dr. Geručio rinkinių tolimesniu likimu.

Trumpai susipažinę su dr. Geručio ligi šiol jo atliktais lietuvių tautos ateičiai darbais, negalime apenkti ir jo mielos gyvenimo palydovės, ponios Elenos Gerutienės, kuri taipgi buvo apdovanota Gedimino ordinu už nuopelnus Lietuvai. Vertinant dr. A. Geručį ir jo atliktus darbus, didelis kreditas tenka, be abejojimo, ir poniai Gerutienei, jo visų planų ir darbų stebėtojai bei talkininkai.

JAV LB krašto valdyboje, o Nasvytis pirmininkavo JAV LB Centrinei apylinkėi, suradusiai net kelis šimtus paskirai gyvenančių lietuvių ir įtraukusiai juos į organizuotą lietuvišką gyvenimą. Taigi šie trys tautinės s-gos nariai sugebėjo pakilti "aukščiau savo srovės", savo pastangomis ir darbu atsilipti į bendruosius lietuviškus reikalus ir parodyti, kad šiuos reikalus teigiamai bei pozityviai vertina. Ar tokių darbų nutylėjimas nenukriaudžia šių ir kitų s-gos narių, kurie pakyla "aukščiau srovės"?

J. Jurkūnas taip pat net keliais atvejais prisimena Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės "konfliktą" ir mano, kad jo nebūtų, jei LB turėtų kitokį nusistatymą "darbo padalos klausimu". Vadinasi, į LB "atėjusi jaunesnioji karta" turėtų atsiskyti ieškojimo "ryšių su amerikiečiais politikais", vizitų "į Baltuosius Rūmus, Valstybės Departamentą ir t.t." O šie žygiai kelia "kontroversiją ir stiprų Amerikos Lietuvių tarybos nepasitenkinimą." Ar jų iš tikro nereikia? Dar daugiau: "jaunesnioji" karta rūpinasi taip pat įvairiais leidiniais, demonstracijų ruošimu ir kitais Lietuvos laisvinimui skiriamais žygiais. Ar ir to nereikia? Taigi kyla esminis klausimas, kuris kelias mums geresnis: vien siaurėjantis partinio uždarmo ar platus ir visiems atviras bendrųjų darbų talkos? J. Jurkūnas remiasi įvairiais tautininkų nutarimais, bet LB turi Lietuvių chartą, PLB konstituciją, įvairių savo organų nutarimus, pvz., dėl santykių su kraštu (White Plains 1974 m.), mokyklų išlaikymo bei rėmimo ir kt. Šiais nutarimais ji pirmiausia ir remiasi, kviesdama taip pat į talką ir visą lietuvių išeiviją. Būtų naudinga, kad tai matytų ir J. Jurkūnas.

Stasys Barzdukas
Cleveland, Ohio

PONUI ST. BARZDUKUI,

Savo žodyje, minint Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus 30 metų sukaktį, pasakiau: "Taip pat savo eilėse turėjote sunkiai bepažeidžiamus ir daug padariusius tautinio darbo stulpus: Karpis, Žiūrius ir Nasvyčius. Jie šauniai reprezentavo tautinę mintį prieš skyriui įsisteigiant ir su nemažesniu ryžtu dirbo jame iki iškeliavo Anapilin".

Esu labai nustebęs St. Barzduko priekaištu man,

kad nepamirėjau tų garbingų vyrų nuopelnų Lietuvių Bendruomenei.

Savo tarto žodžio apimtyje nedėčiau nė vienos. Kad ir labai garbingos biografijos — nes to mano nuomone nereikėjo, tam yra kitos progos. Gi paminėjęs Liet. Bendruomenę būčiau nesąžiningas nepaminti jų nuopelnų kitose organizacijose. Deja, ar St. Barzdukui patinka ar ne — nelaikau Lietuvių Bendruomenės garbingesne už VLIKą, ALTą ar BALFą, jos visos keturios mano nuomone labai garbingos ir reikalingos. Tie minėti trys vyrai, o taip pat ir jų šeimos turi didelių nuopelnų visose bendrinėse lietuvių organizacijose plius dar ir daugelyje kitų. Gi norą paliaupsinti vieną iš jų palieku St. Barzdukui.

Bereikalo St. Barzdukas suriša jaunimo pasireiškimus su mano minėta darbo padalos problema. Visi žygiai ir pasireiškimai reikalingi, jie nepriestariauja mano keltai problemai, ir turbūt visi sutiksime ir norėsime, kad jie nebūtų kaip palidų bičių skrydis.

Ir Jūsų, St. Barzdukai, intencija paniveluoti VLIK ir ALT prasikiša Jūsų pasakyme: "Taigi kyla klausimas, kuris kelias mums geresnis: vis siaurėjantis, partinio uždarmo ar platus ir visiems atviras bendrųjų darbų talkos?"

Nežinau nuo kada VLIKO ir ALTO, o taip pat ir Balfo kelias yra partinio uždarmo kelias?

Tik jų nenorintiems, jis yra uždaras, o jį norintiems jis yra atviras. O tarp kitko, man rodos, kad partiniu požiūriu Jūsų statusas mielas Barzdukai yra labai panašus į daugelio ir mūsų, jų tarpe ir mano, tad kažgi ar tas argumentas kartais nėra tik tuščias pasisakymas tinkamas tik propogandai, bet ne rimtam svarstymui.

Savo žodyje nepasisakiau, kad L. Bendruomenė neturėtų laikytis savo chartos bei įvairių nutarimų. Bet reiktų labai stipriai suabejoti, kad remdamiesi 1974 m. White Plaine nusistatymu Lietuvių Bendruomenės vienį iš aukščiausių vadų išsiuntė savo dukras į Lietuvą tuo metu kai okupantas ten apvaikščioja 40 metų Lietuvos pavergimo sukaktį. Todėl leiskite man turėti šiuo atveju skirtingą nuomonę tų nutarimų interpretavime.

Baigiant manyčiau, kad vietoj dalinus titulų "aukščiau savo srovės", objektyviai pripažinti, kad visos srovės ir organizacijos dalyvauja pozityviai lietuviškame gyvenime ir turi teisę į visas to gyvenimo apraishkas, o taip pat turi teisę pareikšti savo pažiūras.

Jus gerbiaš

Jonas Jurkūnas
Chicago, Ill.

GERBIAMAS REDAKTORIAU,

Jūsų pasikalbėjimas su dr. Leonu Kriaučeliūnu, buvusiu PLB Kultūrinės tautos komisijos pirmininku (Dirva — Nr. 26 — 1980. VI. 26), visiems Dirvos skaitytojams buvo, manau reikalingas ir naudingas: iš jo paaikškėjo, kokiose sąlygose teko šiai tautos komisijai dirbti ir kokie jos darbai buvo daromi kliuviniai ir užmetinėjimai.

Todėl dabar visai aišku, kodėl dr. L. Kriaučeliūnas (ir visa jo komisija) negalėjo pakęsti daromų spaudimų ir turėjo pasitraukti. Ačiū redaktoriui ir dr. L. Kriaučeliūnui už šio reikalo nušvietimą.

Kaip matyti iš pasikalbėjimo komisija buvo užsimojusi ir daugiau darbų, reikalingų jaunimo sąmoningumui stiprinti. Tai, kas komisijos jau buvo per trumpą laiką padaryta, leidžia manyti, kad ir kiti užplanuoti darbai būtų taip pat sėkmingai atlikti, kaip ir "Ažuolyno" iš Urugvajaus bei "Žibučių" iš Argentinos gastrolės JAV ir Kanados lietuvių kolonijose.

Pasikalbėjimas daug kam atvėrė akis, kokios rūšies veikėjas atsidūrė pasaulinės bendruomenės vadovaujajame poste ir kaip jis rodė solidarumo dvasią kitaip galvojančiam ir veikiančiam tautiečiui... Kas ilgesnį laiką stebėjo — turėjo nenustepti elgėsiu su dr. L. Kriaučeliūnu, užsitarnavusiu lietuviškos veiklos pozityviu veikėju.

Pasikalbėjimo turinys duoda progos iškelti ištaisai eilei klausimų, bet šiuo kartu prašau man leisti iškelti šios rūšies vieną klausimą, būtent — minėtame pasikalbėjime yra toks pareiškimas:

"Sekantis mūsų darbas ir buvo "Nerijos" išvyka į Pietų Ameriką, pagal mūsų sutartą laiką ir paruoštus planus. Bet PLB valdybos pirmininkas p. V. Kamantas mūsų valdybos paruoštus planus iš mūsų atėmė ir šių metų balandžio 11 dienos PLB valdybos posėdyje pranešė, kad "Nerijos" išvykos kelionės reikalais rūpinasi V. Kamantas ir V. Kleiza. PLB Kultūrinės tautos komisijos susitarimas ir planai paliekami tie patys".

Dr. L. Kriaučeliūno norėtusi prašyti duoti tuo reikalu papildomų paaikškinimų:

1. "Nerijos" kelionės organizavimas juk turėjo įeiti į Kultūrinės tautos komisijos darbų sritį, o čia kelionės organizavimas iš jos buvo išimtas. Kodėl?

2. Kodėl jos organizavimą pasiėmė patys didieji PLB valdybos vadovai (Kamantas ir Kleiza)? Jei jau prisiejo pačių vadų į tos kelionės organizavimą — ar čia neatsirado kokie užkulisi-

niai "veiksniai", visuomenė nežinomi? Kokia čia buvo "politika" ar protektizmas?

Tokie klausimai kyla ir dėlto, kad "Nerijos" kelionė į Pietų Ameriką nevyko taip sklandžiai, kaip dr. L. Kriaučeliūno organizuota "Ažuolyno" ir "Žibučių" kelionė į Šiaurės Ameriką. Tik prisiminkime kaip Jūratė Statkutė de Rosales, iškilli ir objektyvi Dirvos korespondentė (tiesa, ir svarių straipsnių rašytoja), iš Venesuelos, Dirvoje (Nr. 27 — 1980. VII. 10) rašė:

"Ne be sunkumų išvyko Nerija į kelionę. Mes čia iš tolo mažai žinome, kokias ten kliūtis reikėjo įveikti. Jei mūsų spėjolijai yra tikslūs, tai atrodo, kad trumpai prieš Nerijos išvyką iš skridžių vadovybės posto pasitraukė prityręs ilgų kelionių vadovas.

Jo vietą greitomis užėmė pasaulio išeivijos paukštelių vyriausias vadas, jaunas ir energingas paukštis, turbūt genijų giminės, nes labai jau užsiėmęs savo kaimo kapienu kapojimų. Neskraido jis kaip kregždė į didelius tolius, nesuokia kaip lakštingala žaliuose gojuose. Gal todėl neišmanė (mano patarukta — K. V.) jis apie kraštus ir jų takus, nesusivokė apie čiuobėjimus...

Iš to viso išėjo taip, kad skridimą paukštės pradėjo jei ne iš kairės kojos, tai jau tikrai iš kairio sparno.

Reikėjo viso jaunų paukštelių grožio, jų žavaus būdo ir švelnių trilių, kad ištrintys iš atminties koncertų chaotiško ruošimo nemalonius įspūdžius (mano patarukta — K. V.).

Taigi, ar šios kelios ištraukos neparodo, kaip "vadų" organizuota "Nerijos" išvyka pavyko. Santūrus Jūratės Statkutės de Rosales žodžiai, bet jie duoda tos kelionės vaizdą. Gaila, o kaip gaila! O išlaidos, girdėti, buvo labai didelės...

Mielas redaktoriau, nors laiškas ir ilgas, bet duok jam vietos; jei reiktų trumpinti, — prašau tai daryti, bet kad tik būtų juo išprašytas dr. L. Kriaučeliūno paaikškinimas.

Kazys Valius
New York, N. Y.

HEAT TREAT

STRAIGHTENING SUPERVISOR
Must be experienced in all facets of straightening HSS tools. Good salary and fringes.
HOOPER STEEL TREATING CO.
21641 Hoover
Warren, Mich. 48089
313-758-1478 (28-39)

EARLY RETIRES

DEGREED BSME FOR PROCESS WORK IN OUR MECHANICAL ENGINEERING DEPARTMENT. MUST HAVE EXPERIENCE IN THE FIELDS OF COMBUSTION, AIR HANDLING, HEAT TRANSFER AND STRESS ANALYSIS.
INDUSTRIAL OVEN MANUFACTURER LOCATED NEAR METRO AIRPORT.

MICHIGAN OVEN CO.
728-6800, Ext. 66 (26-29)

1980 Laisvės Olimpijada

Liepos 4, 5, 6 dienomis Etobikoke Toronte įvyko "Laisvės Olimpijada". Suvažiavę iš visų Šiaurės Amerikos vietų ir žaidynėse dalyvavo aukšto lygio sportininkai-ės atstovaudami savo protėvių pavergtus kraštus — Armėniją, Estiją, Latviją, Lietuvą ir Ukrainą.

Laisvės Olimpijada buvo suruošta šių keturių etninių grupių pastangomis ir šiuo masiniu įvykiu atsiektas užsibrėžtas tikslas. Būtent — iškelti viešajai visuomenei bylą tų valstybių, kurių gyventojai gyvena sovietų priespaudoje ir kurių sportininkai turi atstovauti sovietų respublikas Olimpiniuose žaidynėse; duoti progą lietuviams sportininkams išieivijoje atstovauti lietuvių tautą sportinėse žaidynėse ir sustiprinti Maskvos olimpijados boikotavimą.

Laisvės Olimpijados atidarymo išvakarėse įvyko įspūdingas banketas, kuriame buvo pagerbti dalyvaujančių tautybių geriausiai nusipelnę sportininkai. Iš lietuvių buvo pagerbtas Leonas Rautins, Kanados geriausias krepšininkas, kuris dabar žaidžia Kanados Olimpiniame komandoje. Bankete dalyvavo daug svečių, tarp kurių buvo miesto meras, valdžios pareigūnai ir spaudos atstovai.

Po plėvėsuojančiomis vėliavom penkių pavergtų tautų, uniformuoti sportininkai orkestro palydint įvykiavo į Etobikoke stadioną "Laisvės Olimpijados" oficialiam atidarymui. Už kelių minučių, jau iškėlę Kanados vėliavą, atbėgo ugnianėšys, kuris uždegė "1980 Free Olimpiad" liepsną. Sportininkai išklaušė olimpijados priesaiką, kurią skaitė D. Valaitytė-Yeager ir prisidėjo kultūrinė dalis su įvairių tautybių tautiniais šokiais ir dainomis.

Sekandį dieną, šeštadienį, visi turėjo progos stebėti lengvos atletikos varžybas. Čia lietuvių sportininkai iškovojo nemažai aukso, sidabro ar bronzos medalių. Trys lietuvaitės laimėjo visus tris medalius už Lietuvą.

Tuo tarpu vykusios tinklinio, kerpšinio ir futbolo

LAIMA BERŽINYTĖ

rungtynės sutraukė labai, labai daug žiūrovų. Visi karsčiavosi, kad tik jų tauta laimėtų aukso medalį. Taip ir pavyko mūsų moterų tinklinio komandai. Jos gan lengvai visas keturias rungtynes laimėjo ir lietuviai iškovojo aukso meda-

Lietuviai žygiuoja...

Z. Žiupsnio nuotr.

lį. O kai vyko vyrų krepšinio rungtynės, tai lietuvių žiūrovai buvo susirūpinę, kad aukso medalis tektų lietuvių komandai. Ne tik užsikasčiavę, bet tikrai užsidedę, mojuodami vėliavėlėmis per visas keturias rungtynes, beveik nuolatos ir vienbalsiai šaukė: "Lietuva! Lie-tu-va!" Kad tik komandą nepasiduotų estams, ar ukrainiečiams ar ypač latviams su kuriais teko lošti dėl pirmenybių rungtynes. Lietuviai latviams nepasidavė ir rezultate 88-22 jiems teko aukso medalis.

Šiose žaidynėse už lietu-

vius lošė garsusis žaidikas Leonas Rautin. Jis paskutiniame žaidime įmetė 34 taškus.

Aiščiai matosi, kad 1980 Laisvės Olimpijada gražiai pasisekė. Angliškoji spauda bei radijas atkreipė labai daug dėmesio ir rimtai komentavo. Reikėtų pripažinti, kad pagrindiniai rengėjai

Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir ŠALFAS gerai suruošė šį iki šiol nebandytą masinį įvykį, apie kurį dar ilgai girdės atgarsių. Egzekutyvinio komiteto vicepirmininkas R. Petrauskas, kuris buvo paskirtas Kanados lietuviams būtent Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos įgaliotiniu tvarkyti šį įvykį, savo pastangomis užtikrino jo įgyvendinimą ir kad būtų išgarsintas tarp lietuvių, tarp kitų tautybių ir angliškojoje spaudoje. Reikia tikėtis, kad už keturių metų sekanti "Laisvės Olimpijada" suteiks tokį pat pasisekimą, kaip ir 1980 metais.

Įspūdinga lengvoji atletika

ALGIRDAS BIELSKUS

Turbūt kiekvienas sutiks, kad lengvosios atletikos varžybos buvo pati įspūdingiausia Laisvės Olimpijados dalis. Dėkinga stadiono panorama, puikios varžybų sąlygos, tvarkingas pravedimas ir pusėtinai geras sportinis lygis, laidavo šių varžybų pasisekimą.

Varžybų pravedimas didžiaja dalimi buvo šios olimpijados iniciatorių — ukrainiečių rankose. Varžy-

bų vadovas, ukrainietis A. Želtway su savo štabu sugebėjo išlaikyti bendrąją tvarką. Žiūrovai buvo išlaikyti jiems priklausančiose vietose, dalyvių bei trenerių migracijoje buvo eliminuota iki minimumo rūpesčiai paruoštas tvarkaraštis buvo išlaikytas iki minutinio punktualumo. Teisėjų kadrą buvo pilnai pakankamas ir žinojo savo pareigas be priekaištų. Kai kurie iš jų teisėjavo Pasaulinėje Olimpijadoje 1976 m. Montrealyje. Ukrainiečiams šiek tiek talkininkavo ir estai, latviai bei lietuviai. Prie bendro vaizdo teigiamai prisidėjo ir gana vykę medalių įteikimo ceremonijos pirmų 3-jų vietų laimėtojams, vykdomos netrukus po kiekvienos rungties užbaigimo.

Lengvosios atletikos programa apėmusi vyrų ir moterų klases, buvo įvykdyta per 2 dienas, liepos 5 ir 6 d. Kiekvieną tautybę galėjo atstovauti nedaugiau

kaip po 3 dalyvius kiekvienoje individualinėje rungtyje ir po vieną komandą estafetėse. Varžėsi lietuviai, latviai, estai ir ukrainiečiai. Armėnai lengvojoje atletikoje visai nedalyvavo. Bene geriausiai buvo susiorganizavę ukrainiečiai, kurie savo kontingentus užpildė visose rungtyse. Po jų, gal sekė latviai. Estų komanda buvo silpniausia, didžiausia dalimi dėl to, kad tuo pačiu metu Švedijoje vyko pasaulinis estų sąskrydis, kurio metu vyko ir pasaulinės estų sporto žaidynės.

O kaip gi su mūsų komanda? Nepaslaptis, kad šiuo metu mūsų iškilesnių lengvatlečių skaičius yra gerokai ribotas. Tuo pačiu metu vykusį Tautinių Šokių šventę Chicagoje, savaime atitraukė dalį mūsų reprezentantų. Vienok po nemažų ŠALFAS S-gos Lengv. Atletikos komiteto pastangų šiaip taip pavyko komandą sulopyti, nors ir su nemažai spragų, ypatingai vyrų klasėje.

Mūsų rinktinę sudarė 22 lengvatletai (13 vyrų ir 9 moterys).

Vyrų komanda: T. Kijauskas, A. Zylė, P. Neura, G. Barzdukas ir R. Sabaliauskas (visi Clevelando žaibas), A. Janušauskas, A. Grigonis, A. Gataveckas, A. Choromanskis, D. Yeager ir R. Burdulis (visi Toronto Aušra), A. Barkauskas (Londono Tauras), E. Petrus (Toronto Vytis).

Moterų komanda: R. Maželytė, K. Biliūnaitė, V. Kijauskaitė ir K. Rociūnaitė (visos žaibas), D. Valaitytė-Yeager ir I. Petrauskienė (abi Aušra), R. Orentaitė (Detroito Kovas), V. Olekaitė ir D. Olekaitė (abi iš Eden, Ont.).

Vyrų klasėje, pasėkmės buvo pusetino lygio. Čia daugiausia dominavo ukrainiečiai, stipriai pasireiškę mėtymuose, šuoliuose ir sprintuose, tuo tarpu kai latviai pasiglemžė ilgesnių nuotolių bėgimus. Kanados rekordistas ir Britų Imperijos čempionas B.Chambul (Ukr.) nusiviedė diską 62.78 m. (206'-0")", kas buvo geriausia šių varžybų pasėkme, vertinama 1085 taškais pagal IAAF lenteles.

Iš lietuvių iškiliausią pasėkmę pasiekė A. Barkauskas, laimėjęs sidabro medalį disko metime 48.82 m. (160'-2")", pelnydamas 4-tąją pasėkmę pagal gerumą — 851 t. Tai ir buvo vienintelė lietuvių pasėkmė pakliuvusi į geriausių pasėkmių dešimtuką vyrų klasėje. A. Barauskas nedalyvavo pirmą varžybų dieną, tuomi apleidamas rutulio stumimą. Nesėkmė ištiko šuolininką A. Janušauską, kuris 100 m. užbėgime susižeidė koją ir iš varžybų pasitraukė, o su juo kartu dingio ir mūsų viltys į auksinukus šuolyje į tolį ir trišuolyje. Nedidesnė

laimė lydėjo ir šuolininką į aukštį A. Grigonį, kuris peršokęs 1.85 m. turėjo iš varžybų pasitraukti dėl susižeidimo.

Vienok lietuviškas spalvas atkakliai gynė Clevelando žaibo jaunieji, užpildydami visus bėgimus nuo 100 m. iki 800 m. imtinai ir abi estafetes. Ypatingai išsiskyrė 16-metis Tadas Kijauskas, laimėdamas sidabro medalį 400 m. bėgime ir bronzinius 100 m. 11.3 sek. ir 200 m. 22.7 sek. Prie jo prisidėjo 17-tis Petras Neura, laimėdamas bronzos medalį 800 m. bėgime 2:03.3 min. Be to, žaibo komanda iškovojo sidabro medalį 4x400 m. ir bronzos 4x100 m. estafetėse, kur prie pastarųjų dar prisidėjo A. Zylė ir G. Barzdukas. Iš lietuvių medalius dar laimėjo D. Valaitytės vyras D. Yeager, bronzinį 1500 m. bėgime ir vytiėtis E. Petrus, sidabrinį rutulio stumime.

Pagal tautybes, vyrų lengvojoje atletikoje didžiausi medalių medžiotojai buvo ukrainiečiai — 9 aukso, 4 sidabro ir 4 bronzos. Latviai surinko 5 aukso, 6 sidabro ir 4 bronzos. Mūsų šeimoms teko 4 sidabro ir 5 bronzos. Estai turėjo pasitenkinti tik 1 bronzos medaliu.

Moterų klasės pasėkmės buvo daugiau vidutinio lygio. Čia ryškiai dominavo lietuvaitės, laimėdamos 7 aukso, 4 sidabro ir 5 bronzos medalius. Latvėms liko 3 aukso, 4 sidabro ir 1 bronzos, ukrainietėms — 1 aukso, 3 sidabro ir 3 bronzos ir estėms — 2 bronziniai.

Mūsų rekordistė D. Valaitytė-Yeager lengvai laimėjo 800 m. (2:26.3 min.) ir 1500 m. (5:03.6 min.) bėgimus.

Rūta Maželytė (žaibas) laimėjo aukso medalį rutulio (4 kg.) stūmimo, pasekme 11.47 m. (37'-7½")", pagerindama š. A. lietuvių moterų rekordą, pasiektą 1958 m. clevelandietės Stefos Juodvalkytės-Gedgaudienės. Prie to ji dar laimėjo sidabro medalį ieties metime (30.43 m.).

Bene didžiausia naujenybė buvo sesers Violeta ir Dijana Olekaitės iš Eden, Ont. Tai yra D. Valaitytės atradimas. Violeta laimėjo aukso medalius 100 m. (13.1 sek.), 200 m. (26.25 sek.) ir 400 m. (62.4 sek.) bėgimuose ir bronzinį rutulyje (10.17 m.). Jos sesuo Dijana iškovojo sidabro medalius 200 m. (27.03 sek.), 400 m. (63.05 sek.) ir šuolyje į aukštį (1.45 m.), bei bronzinį 100 m. bėgime (13.29 sek.).

15-metė Rasa Orentaitė (Detroito Kovas) laimėjo bronzos medalius 200 m. (27.27 sek.) ir 400 m. (63.56 sek.). Tai daug žadanti, entuziastinga lengvatletė, šį pavasarį pasiekusi š. A. lietuvių mergaičių B kl. rekor-

(Nukelta į 12 psl.)

Lietuvių komanda žygiuoja. Pirmoj eilėj iš kairės: Butkutė, Rociūnaitė, Bankaitytė ir Maželytė. Z. Žiupsnio nuotr.

Chicagos lietuviai

Antanas Juodvalkis

NAUJA JAUNIMO CENTRO ADMINISTRACIJA

Chicagoje jau 23 metus veikia Jaunimo Centras, patatytas ir išlaikomas tėvų jėgų. Jaunimo Centre yra prisiglaudusios šios lituanistinės mokyklos: Lituanistinis Pedagoginis Institutas, Aukštesnioji lituanistinė mokykla ir Dariaus-Girėno 8 skyrių lit. mokykla. Jaunimo Centre prieglobstį rado Pasaulio lietuvių archyvas, Muzikologijos archyvas, Laisvės Kovų muziejus ir kiti. Jaunimo Centro pastoge naudojasi ar savo būstines turi jaunimo organizacijos, tautinių šokių grupės, chorai, Lietuvių opera PL Bendruomenės valdyba ir kiti junginiai. Per dvidešimt tris metus Jaunimo Centru naudojosi didžioji Chicagos lietuvių dalis.

Tėvai jėzuitai, visuomenės remiami, pastatydino šias patalpas, jas administravo ir išlaikė. Retėjant jėzuitų eilėms kilo sumanymas ieškoti platesnės lietuvių visuomenės atramos ir į Jaunimo Centro adminis-

LENGVOJI ATLETIKA

(Atkelta iš 11 psl.)

da 400 m. bėgime 59.7 sek. Kita 15metė Kristina Bičiūnaitė (Zaibas) iškovojo bronzinuką ieties metime (28.19 m.). Rutulio (4 kg.) stumime gavo 4-tą vietą su 9.62 m. (31'-6 3/4"), kas yra naujas š. A. lietuvių rekordas mergaičių B klasėje.

Lietuvaikių 4x100 m. estafetės komanda (R. Maželytė, D. Olekaitė, R. Orenkaitė ir V. Olekaitė) laimėjo aukso medalį, pasėkme 43.05 sek., kas yra naujas š. A. lietuvių moterų rekordas. Senasis rekordas 53.6 sek. pasiektas 1971 m. Clevelando žaibo.

Iškiliausią varžybų pasėkmę moterų lengvojoje atletikoje pasiekė latvė A. Kankis už šuolį į aukštį 1.56 m. (791 t.). Antroje vietoje buvo V. Olekaitės 200 m. per 26.25 sek. (742 t.) ir trečioje D. Valaitytės 800 m. per 2:26.3 min. (714 t.). Į geriausių pasėkmių dešimtuką pakliuvo net 7 lietuvaikių pasėkmės.

Laikantis olimpinio principų jokių taškų už laimėjimus paskiroms tautyboms nebuvo oficialiai skaičiuojami. Tačiau kaip neoficialiai mėgstama skaičiuoti už aukso medalį 3 t., sidabro 2 t. ir bronzos 1 t., susumavus vyrų ir moterų kartu, išėitų ukrainiečiams 51 t., latviams 49 t., lietuviams 47 t. ir estams 3 t.

travimo darbą įtraukti pasauliečius. Buvo sudaryta laikinoji taryba, kuri kartu su tėvais jėzuitais paruošė sutarties projektą, įsteigė naują korporaciją ir sutvarkė teisinius pagrindus. Naująją korporaciją sudaro nariai, įmokėję 20 dol. metinio mokesčio.

1980 m. balandžio 13 d. narių susirinkime, išrinktoji 12 asmenų Taryba, pirmininku išsirinko dr. Joną Račkauską, o valdybos pirmininke pakvietė Ireną Kriaučeliūniene, ir pavedė sudaryti valdybą.

Šiuo metu Jaunimo Centro valdybą sudaro: pirm. Irena Kriaučeliūniene, I vicepirm. Jonas Jasaitis, vicepirm. JC narių reikalams Vytautas Mikūnas, vicepirm. finansams Henrikas Laucius, sekretorė Alė Steponavičienė, izdininkas Viktoras Diminskis ir korespondentė Ramutė Bartuškiene.

Reikalų vedėjais pakviesti ir sutiko: raštinės reikalams Antanas Kareiva ir ūkio — Antanas Vaičaitis.

Valdyba Jaunimo Centro administravimą perėmė š. m. liepos 1 d. ir pasirašė vieniems metams už 10 dol. sutartį su tėvais jėzuitais. JC administracija talkos būdu perdažė administracijos kambarius ir kavinės patalpas, aptvarkė aplinką (skautų pagalba) ir pasiruošė priimti svečius.

Jaunimo Centro didžioji salė ir kavinė turi vėsinimo įrengimus ir galima naudoti vasaros metu. Valdyba kviečia organizacijų vadovybes bei pavienius asmenis ir vasaros metu naudotis Jaunimo Centro patalpomis: vestuvėms, krikštynomis, vardynomis, sukačtims ir kitiems šeimyninėms bei visuomeniniams renginiams. Vasaros mėnesiai yra apitušciai, todėl pagėidaujama plačiau išnaudoti.

Jaunimo Centras gali išsilaikyti iš eilinių pajamų, tik remontams ir stambesniems pataisymams bus reikalinga visuomenės parama aukomis.

Reikšmingos pajamos yra

Balto direktorių suvažiavimo, buvusio liepos 5 d. Chicagoje, dalyviai. Iš kairės (1 eil.): Aldona Daukienė, Faustina Mackevičienė, kun. Antanas Bačrūšunas, centro vald. pirm. Maria Rudienė, direktorių tarybos pirm. Vladas Pažiūra, Ona Jokūbaitienė, Kostas Cepaitis; (2 eil.): Vytautas Jokūbaitis, Kazys Ražauskas, Dalia Bobelienė, Rožė Ražauskienė, Vita Balaišytė, Feliksas Sereičikas. Jonas Jasaitis, Juozas Urbelis, Juozas Mackevičius, Alfa Pažiūrienė, Pranas Budininkas, Ona Zailiskienė, Bron. Bieliukas, dr. Vytautas Balčiūnas, Jurgis Mikaila, Petras Silvas, Janina Gerdvilienė, Juozas Skeivys, Feliksas Andriūnas, dr. Adelė Trakienė, Vincas Padvarjetis, Albinas Dzirvonas ir Laima Aleksienė.

narių mokesčiai. Šiuo metu turima apie 250 narių, kuriuos tikimasi ateityje bent dvigubai pakelti. Narių įnašai ir visuomenės aukos įgalins valdybą atlikti būtinus remonto darbus. Pastatai ir įrengimai yra 23 metų amžiaus ir reikalingi pagrindinio atnaujinimo. Reikia senajame pastate naujai perdengti stogą, virtuvėje pakeisti virykles, sutvarkyti tualetus ir t.t.

Valdyba rūpinasi ir saugumo reikalais. Susitarta su policija, kad jie daugiau dėmesio kreiptų į šią apylinkę, o renginių metu nuolat būdėtų.

Plečiama ir kultūrinė veikla. Organizuojamas knygynas ir skaitykla, vasaros metu programos jaunimui, vaikams, vyresniems asmenims ir t.t. Užmojai dideli, bet reikia talkos darbu, pinigų, dalyvavimo.

Apie šiuos ir visus kitus Jaunimo Centro darbus valdyba painformavo spaudą ir radiją š. m. liepos 14 d. sušauktoje vakaronėje. Išsamią informaciją padarė pirm. Irena Kriaučeliūniene ir J. Jasaitis, o papildė ir kiti valdybos nariai.

Reikia pasveikinti Jaunimo Centro naująją administraciją ir talkininkus, kad nepabūgo sunkaus bei nedėkingo darbo ir ryžosi savo laisvalaikį paaukoti visuomenės gerovei. Jaunimo Centras Chicagai yra dar labai reikalingas, nes čia verda judrus jaunimo orga-

nizacijų bei kitų junginių gyvenimas, veikia lituanistinės mokyklos, parodos, kursai, susirinkimai, repetacijos, pobūviai.

Pirmasis viešas supažindinimas su Jaunimo Centru įvyks š. m. rugsėjo 6 d., į kurį visa lietuviškoji visuomenė kviečiama atvykti.

OPPORTUNITY FOR
PROFESSIONAL HELP
REGISTERED DIETICIAN ADA
228 bed hospital & skilled nursing
facility.
Previous hospital experience required.
Also
NUCLEAR MEDICINE TECHNICIAN
DAY SHIFT MON. THRU FRIDAY.
Salary commensurate with experience
& ability. Liberal personnel policies
& fringe benefits. Apply call or write
to: Personnel Director
PLEASANT VALLEY HOSPITAL
Valley Dr.
Point Pleasant, WV 25550
An affirmative action,
equal opportunity employer
(29-31)

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600 737-8601

9837 SOUTH KEDZIE AVENUE

EVERGREEN PARK, ILL. 60642

Tel. 422-2000

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 S. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

Švenčiant Onos Jarašūnienės 70-tąjį gimtadienį. Iš kairės: sūnus prof. dr. Emanuelis Jarašūnas, vaikaičiai Romas Jarašūnas, Raimundas Francel, duktė Liuda Francel, sukaktuvininkė Ona Jarašūnienė, vaikaičiai Aurius ir Romas Jarašūnai ir marti Lialė Jarašūnienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

Ona Jarašūnienė – sukaktuvininkė

Šią vasarą Clevelando lietuvių kolonijoje eilė asmenų paminėjo savo amžiaus bei veiklos sukaktis. Liepos 12 d. Lietuvių Namuose įvyko dar vienos vaišės švenčiant p. Onos Jarašūnienės 70-ties metų sukaktuves. Šias sukaktuvines vaišes surengė sūnus Emanuelis ir duktė Liuda. Sukaktuvininkę pasveikinti susirinko gausus būrys artimų pažįstamų bei giminių. Ona Jarašūnienė gimusi Pskove, bet 1924 m. grįžo Lietuvon ir apsigyveno Vievyje. Čia tuoj įsijungė į lietuvišką veiklą, dainuodama garšiamė Vyduo chore. 1929 m. sukūrė šeimai trumpam laikui apsigyveno Darbnuose, o vėliau, iki išvykimo iš Lietuvos, šventosios uoste. Bolševikams okupavus antrą kartą Lietuvą išvyko Vokietijon ir iš čia 1949 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Clevelande.

Tad šiais metais garbingo amžiaus proga ir buvo surengtos šios sukaktuvės.

Šventę atidarė sūnus Emanuelis iš Kalifornijos, kviesdamas savo sūnų Aurį pasveikinti močiutę Bernardo Brazdžionio eilėraščiu. Maldą prieš vakarienę sukalbėjo kun. L. Zaremba, S. J. Vaikaičiai sukaktuvininkę apjuosė juosta ir prisegė gėlę. Po to pakeltos šampano taurės ir sugiedoto "Ilgiausių metų". Sekė iškilminga vakarienė, visi vaišinosi ir gėrėjosi nepaprastom vaišėm.

Tolimesnei programai vadovavo Clevelando LB apylinkės pirm. Jurgis Malskis. Prie pagrindinio stalo sėdėjo: sūnus dr. prof. Emanuelis Jarašūnas, žmona Laima bei sūnus Romas ir Aurius, duktė Liuda Francel, jos sūnus Juozas ir Raimundas, sukaktuvininkė ir Tėvų Jėzuitų provinciolas Leonas Zaremba, S. J. Svečių tarpe iš Santa Monikos buvo Albinas Markevičius ir Filipavičiai iš Toronto.

Sukaktuvininkę sveikino LB Clevelando apylinkės

valdyba, draugų ir bičiulių vardu kalbėjo Jadvyga Budrienė, kuri kartu su V. Šenbergu sukaktuvininkei įteikė dail. Gedvilienės paveikslą. Žentų, marčių ir švogerių vardu sveikino Jonas Nasvytis. Taip pat sveikino ir E. Jarašūno draugas iš Kalifornijos Alb. Markevičius. Be to gauta daug sveikinimų raštu bei telegramomis.

Vakaro nuotaiką kėlė Romo Strimačio orkestras ir jo svajingos muzikos ritme smagiai visi pasišoko. Nepaprastai gera nuotaika prabėgo šios popietės valandos.

(ib)

CLEVELANDIEČIO MUZIKO VIESNAGE KALIFORNIJOJE

Clevelandietis muzikas Rytas Babickas, vyrų okteto vadovas, buvo išvykęs į Kaliforniją, kur Los Angeles mieste susitiko su ten jau gerą pusmetį viešiniu žymiu kompozitorium iš Lietuvos — Benjaminu Gorbulskiu.

Benjaminas Gorbulskis gimė Kaune 1925 metais, baigė Vilniaus konservatoriją 1958 m., kuria įvairių žanrų muziką. Daugiausiai žinomas, kaip populiarių dainų autorius, kurių sukūręs apie 500. Šių dviejų muzikų kūrybinė draugystė tęsiasi jau 13 metų, Cle-

velando Vyrų Oktetas atlieka nemažai šio kompozitoriaus dainų. Ir šį kartą abiejų muzikų susitikimas neliko be rezultatų — kompozitorius Benjaminas Gorbulskis padovanojo Rytui Babickui 100 savo dainų sukurtų pastaraisiais metais (iš jų keturias jau Los Angeles).

Rytas Babickas buvo užėjęs ir į Pauliaus Jasiukonio filmų ir plokštelių gamybos studiją "Gintaras", kuri tik ką išleido naują lietuviškų dainų plokštelę.

Šioje plokštelėje Los Angeles dramos studijos artistė ir dainininkė Raisa Urbanienė atlieka 12-ką naujų komp. Benjamino Gorbulskio dainų; jai priitaria lengvosios muzikos orkestras ir pats autorius. (Norinčius įsigyti šią dailiai ir kokybiškai išleistą plokštelę prašome kreiptis į Rytą Babicką).

Liepos 20 dieną pas p.p. Sinkius įvyko Santa Monicos lietuvių klubo tradicinė gegužinė, kurioje vėl susitiko muzikas Rytas Babickas, naujosios plokštelės dainų atlikėja Raisa Urbanienė, kompozitorius Benjaminas Gorbulskis ir filmų ir plokštelių studijos "Gintaras" vyriausias režisierius Paulius Jasiukonis.

(la)

CHICAGOS GRANDIS OMAHOJE

Birželio 14 d. Omahos "Aušros" iškviesta Chicago šokėjų grupė "Grandis", davė gražų tautinių šokių koncertą, kuris susilaukė didelio susidomėjimo ne tik lietuvių, bet ir kitataučių tarpe. Malonu buvo stebėti, puikiai susišokusį, šaunų ir dīc i plinuotą "Grandies" jaunimą. Ažuolo Stelmoko akordeono garsuose, grakščiai lėkė šokėjų poros, dariniai sukosi šokio sukuryje ir gražiam šokio ritme, visi lejos į didžiulę, taip mielą akiai, margaspalvę, Lietuvos laukę puokštę. Pagarba šokėjams ir jų nepavargstantčiai vadovei Irenai Smieliauskienei. Tas vakaras buvo puiki, gražuša tautinio šokio demonstracija, ne tik kitataučiams, bet ir savie-

siems. Džiugu lietuvių širdžiai, kad per tautinį šokį, bręsta nauja karta, mūsų tautos ambasadorių.

Omahos kolonija gali didžiutis ir savo "Aušra", nes ji, jau daug metų, gražiai reprezentuoja mūsų tautinių šokių ir rūbų grožį įvairiomis progomis. Kol "Aušra" turės šokių vadoves, kaip Gražina Reškevičienė ir Laima Antanėlienė, tol mūsų tautiniai šokiai žavės, ne tik lietuvius, bet ir kitataučius jų parengimuose.

LIETUVIAI TAUTYBIŲ FESTIVALY

Pirmame birželio mėn. savaitgalyje, jau kelinti metai, iš eilės, vyksta Omahos etninių grupių festivaliai, kuriuose visados gražiai ir kultūringai užsirekomenduoja Omahos lietuviai. Šiais metais, patrauklią tautodailės parodėlę paruošė akademikės skautės. Šiuo metu, akad. sk. pirm. yra Teresė Gaidelytė.

Čia pat, parodėlės pašonė, prie gausiai, tortais ir kitokiais kepsniais apkrauto stalo, pasipuošusios tautiniais rūbais, mergaitės ir moterys, darbavosi, parduodamos tuos skanumynus. Iš šono stebint, labai gražiai ir estetiškai atrodė mūsų lietuvių ir visa aplinka, kurioje jos darbavosi. Šį patrauklų "turgelį" suruošė tautinių šokių grupė "Aušra", kuriai reikėjo dolerių kėlonei į tautinių šokių šventę Chicagoje.

Festivalyje, su mažom pertraukom vyko įvairių tautybių pasirodymai. Mūsų šokėjų grupė "Aušra", kuriai jau daug metų vadovauja energingos vadovės, Gražina Reškevičienė ir Laima Antanėlienė, labai gražiai išpildė keletą šokių. Tūkstantinė publika stebėjo ir grožėjosi gerai atliktais šokiais, tvarkingumu, rūbų spalvingumu ir šokėjų patraukiančia išvaizda.

(jp)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

WANTED 1ST CLASS SKILLED MACHINIST-CNC

Tired of suffering the hot, humid summers and the icy cold winters? Do the balmy breezes of southern California attract you? If yes, we are interested in hearing from you if you have at least 2 years CNC experience and can read blueprints. Set-up experience a plus. We are a manufacturer of marine piping system components, offer good working conditions, good pay scale and a full fringe benefit package. Send your resume to VP of Manufacturing, CUNICO CORP., P. O. Box 306, Wilmington, Ca. 90748 or call collect to John Alford 213-830-5910. Equal Opportunity Employer MFH (29-31)

JOB SHOP NEEDS EXPERIENCED DIE DESIGNERS & TOOL & DIE MAKERS

Houston, Texas
Job shop needs experienced men in tool & die shop which builds dies, rubber, molds & general machining. Complete benefit package. Apply call or write to: Parker Miller APEX TOOL & DIE 3907 Dennis St. Houston, Texas 77004 713-748-6340 (27-33)

Rytas Babickas (dešinėje) lankydamasis Kalifornijoje susitiko su P. Jasiukoniu, R. Urbaniene ir komp. B. Gorbulskiu.

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 3 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitorį įdėjus atitinkama suma.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

ATITAIŠYTINA PAKLAIDA APIE CLEVELANDO LIETUVIŲ LEIDINIŲ

Dirvos nr. 27. 1980. VII. 10 d. perspausdintas iš Naujienų K. Karolio straipsnis: "Ar reikalingas dar vienas leidinys apie Clevelando lietuvius?" Jame bendrai ir klaidingai užsimintas vienas lietuvių leidinys su jo netikra istorija. Redakcijos pataisa davė leidinio tikrą metriką.

Kaip buvęs to clevelandiško leidinio vienas pradininkų tariusi galys pateikti Dirvos skaitytojams jo kilmę.

Tai buvo 1974 m. antroji pusė. Clevelando švietimo vadyba (Board of Education) gavo iš federalinės valdžios tam tikrą sumą paruošti mokykloms reikalą apie Clevelando tautybes. Vadyba pavedė vykdyti projektą vietiniam valstybiniam universitetui ir kartu disponuoti skirtu fondu. Universiteto įgaliotas prof. K. Bonuti (slovėnų tautybės) pradėjo organizuoti veikalo leidimą pirmiausia kreipdamasis į Clevelando tautybių centrą. Jo paskatinimu tautybės centre atstovaujantieji nariai turėjo organizuoti savo tautybės monografijos ruošimą. J. Stempuzis kaip atstovas tautybių centre įsipareigojo suorganizuoti tautinį komitetą parašyti monografijai apie Clevelando lietuvius. Jis pa-

kvietė į komitetą Kento universiteto profesorius J. Cadzow monografijos redaktorium, mane jos rankraščio paruošėju ir dar bendradarbius — S. Barzduką, Pr. Karalių, A. Rukšėną ir, rodos, Sadauską-Senelį (jis retai ateidavo į susirinkimus). Aš buvau tuoju pristatytas prof. Bonučiu kaip veikalo rengėjas ir turėjau tuoju sudaryti jo planą.

Pagal Bonučio instrukciją veikalas turėjo būti trijų dalių: tautybės kilmės krašto istorija, imigracijos istorija ir jos Clevelando istorija. Ši paskutinė dalis turėjo būti ilgiausia, apimti pusę monografijos. Visai monografijai nustatyta 200 mašinarščio puslapių riba.

Pasiėmiau paruošti tik pirmąsias dvi dalis, tariant, monografijos pirmą pusę. O Clevelando lietuvių istoriją sutikau rašyti sąlyginai: jei kas nors parūpins šaltinių. Kai kurie komiteto nariai pasižadėjo tai padaryti net aplankydami senus clevelandiečius ir jų teikiamas žinias įrašant į juosteles. Be to, tikėtasi gauti duomenų iš Cadzow, anksčiau tyrinėjusio Clevelando lietuvių istoriją.

Reikėjo skubėti su veikalų ruošimu, nes iki ateinančių (1975) metų gegužės mėn. rankraštis turėjo būti pateiktas Bonučiu spaus-

dinti. Iki naujų metų baigiau dvi dalis (100 mašinarščio pusl.). Teko didžiai nusivilti atsidūrus akligatvėje, kai apie Clevelando lietuvių jokios medžiagos negavau. Iš nusivylimo teko net susirgti ir ligoninėje dvi savaites pagulėti. Mano rankraštį paėmė Stempuzis ir davė dr. D. Tamulionytei versti. Išverstas rankraštis perduotas Cadzow redaguoti. Jis sutiko parūpinti ir trečią dalį — Clevelando lietuvių istoriją.

Tą mūsų ruošimą istoriją pamačiau tik po trejų metų (1978), kada ji buvo išspausdinta. Pavartęs tikrai nusivyliau, kai pastebėjau labai nuskurdintą Lietuvos istoriją. Iš 70 mašinarščio puslapių padaryta vos 18 fotoprinto (Fotoprintu spausdinama visa serija) psl. Kai tiek daug išleista šokant per amžius, tai nepaisytas istorinio vyksmo tęstinumas ir pateikti trumpi paskiri vaizdeliai, be sąryšio. Pvz., vienoje vietoje tiesiog persokama nuo XVI a. iki XIX. Atrodo, redaktoriaus nesimta mokamai sutraukti turinį perrašant, bet trumpinta braukinėjant. Tad ir išėjo tokia kapotinė istorija.

Su geru pagrindu praplėstas mano imigracijos skyrius ir pratęstas iki laikų po II Pas. karo.

Rūpestingai parašyta Cle-

Brazilijos lietuvaivės Ivone Medveder ir Regina Bareišaitė, šokusios tautinių šokių šventėje Chicagoje, lankydamosis Clevelande susipažįsta su laikraščiu Dirva. V. Bacevičiaus nuotr.

velando lietuvių istorija, panaudojant kruopščiai surinktą rašytinę medžiagą ir dar priduriant sakomą istoriją (oral history). Tai bus prof. J. Cadzow darbas, kuris šiuo atveju — spėju — bus pats vienas autorius.

Prie porą su viršum metų ruošiamo rankraščio prie jo be redaktoriaus J. Cadzow matyti prisidėjo ir kiti bendradarbiai su savais įnašais. Štai randame parašytą net dviejų autorių sudėtinę įžangą. Ji ne nuoseklus, sistemingas, pagal kronologinę ar tematinę tvarką, minčių dėstymas. Joje paberta eilė palaidų teiginių, tinkančių publicistiniam straipsniui, o ne moksliniam veikalui.

Pridurkas prie Lietuvos istorijos, pavadintas "žydiški lietuviai" (Jewish Lithuanians) (8 skyrius) visai atsiknojęs nuo jos. Juk ta Lietuvos istorija ne mažumoms, bet tik lietuvių tautai skiriama. Be to, tarpas kompromituoja mūsų istorijos mokslą, kai iš pat pradžių net emfatiškai minimos 2 Vytauto privilegijos 1388 ir 1389 m. žydų bendruomenėms. Privilegijos jau senai pripažintos falsifikatais ir išmestos iš istorijos. Aplamai, žydų beveik privilegijuota padėtis Lietuvoje neįtikinamai, perdėtai pavaizduota.

Visos serijos leidėjas prof. K. Bonuti monografijos "Lithuanians Americans and their Communities in Cleveland" pratarmėje dėkoja ne tik autoriui Cadzow, bet dar 7 bendradarbiams. Tik kažkodėl jis pamiršo mus su dr. Danguole Tamulionyte. Juk mes ne mažiau, gal net ir daugiau prisidėjome prie veikalo ruošimo; vienas rašydamas, o kita versdama. Bet šiuo atveju gal ir galioja tas mūsų žmonių kartojamas po-

sakis: nėra teisybės ant svieto.

Dr. J. Jakštas

PAVERGTŲ TAUTŲ ŠAUKSMAS

Pavergtų tautų komiteto Chicagoje pirmininkui V. Vixsninš prašant, Altos informacija paruošė rezolucijos tekstą, pasiūlytą priimti Pavergtų Tautų demonstracijos metu liepos 19 d. Chicagoje. Rezolucijoje išryškintas Maskvos imperialistinis kolonijų grobimas ir prašoma JAV vyriausybę panaudoti diplomatinę spaudimą, viešosios nuomonės formavimą informacijų keliu ir kitas priemones, kad sovietiniam kolonializmui būtų užkirstas kelias. Prašoma daryti pastangų, kad pavergtos tautos galėtų pasinaudoti laisvo apsisprendimo teise, skatinama reikalauti, kad okupantai rusai nemobilizuotų vyrų iš pavergtų tautų ir jų nesiųstų savo kolonijų plėtimo karams. Prašoma paveikti, kad būtų paleisti politiniai kaliniai, paleisti kankinamieji psichiatrinėse ligoninėse, kad būtų suteikta pavergtoms tautomis nepriklausomybė, politinė ir religinė laisvė.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

MOKAME AUKŠČIAUSIĄ NUOŠIMTĮ

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6 1/2% įnešus \$100
12 mėnesių

6 3/4% įnešus \$100
30 mėnesių

7 1/2% įnešus \$100
48 mėnesiams

7 3/4% įnešus \$100
72 mėnesiams

Indėlius galima išimti bet kuriuo laiku. Tačiau už taupymo pažymėjimus, kurie išduoti 1979 m. liepos 1 d. vieniems metams ar ilgiau, nuošimtis nebus mokamas už 6 mėnesius, jei juos išimsime anksčiau nustatyto laiko. Jei indėliai deponuoti tik metams ar trumpesniai laikui, tada nuošimčiai nebus mokami už 3 mėnesius, išėmus juos anksčiau nustatyto laiko. Šiuo atveju už išimtą sumą bus mokami tik reguliarūs taupymo nuošimčiai.

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5 1/2%

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas
metų ketvirčiais.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA SEPTADIENIAIS. UZDARYTA PIRMADIENIAIS.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street
481-3008

32800 Center Ridge Road 13515 Euclid Ave.
779-5915 681-8100

14406 Cedar Ave.
381-4280

**OPPORTUNITY FOR
PROFESSIONAL HELP**
to work in progressive 123 bed expanding general hospital.
REGISTERED NURSES
3-11 and 11-7 SHIFT.
Good starting salary. Plus shift differential. ALSO NEEDED
**REGISTERED MEDICAL
TECHNOLOGIST**
7 DAYS ON / 7 OFF SCHEDULE.
Salary commensurate with experience and ability. Hospital provides liberal benefit plan which includes paid holidays, vacation, health insurance, life insurance and pension plan.
APPLY CALL OR WRITE TO:
PERSONNEL DIRECTOR
**SEVENTH WARD GENERAL
HOSPITAL**
POST OFFICE BOX 910
HAMMOND, LA. 70404
PHONE: 504-345-7700
Equal Opportunity Employer M/F
(29-32)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Ona Jarašūnienė, minėdama 70 metų amžiaus sukaktį, nepamiršo lietuviškų laikraščių, kuriuos prenumeruoja ir atidžiai skaito, Dirvai paremti atsiųsdama per V. Bacevičių 50 dol.

Nuoširdžiai dėkojame už auką.

• Kun. Gediminas Kijauskas, S. J., Dievo Motinos parapijos klebonas, šiuo metu atostogaujantis Kanadoje su prancūzais jėzuitais, džiaugiasi gražia Quebeco provincijos gamta, jaučiasi su tvirtėjęs ir siunčia Dirvos skaitytojams linkėjimus.

NAUJAS ŠOKIŲ ORKESTRAS

Clevelande susiorganizuavo naujas šokių orkestras, kuriame iš 4 asmenų groja 3 lietuviai. Orkestro vadovas Danielius Gendrikas, baigęs Ohio valst. universitete muzikos fakultetą.

Orkestras savo repertuaru turi visokias melodijas, jų tarpe ir lietuviškų.

Organizacijos ar asmenys norintieji pasikviesti orkestrą savo parengimams, prašom skambinti D. Gendrikui po 5 v. v. tel. 531-9478.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 913-0910.

NATIONWIDE INSURANCE

• APDRAUDOS reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

Padėka rėmėjai ...

V. Bacevičiaus nuotr.

• JULIJA KUNEVICIENĖ gyva buvusios rusų priespaudos liudininkė - knygnešio dukė ir pati mokinusi vaikus lietuviškai spaudos draudimo metais, ir šiandien nenustoja sekusi lietuviškos veiklos, pastoviai ją remdama, nepaisant metų naštos.

Ivertindamos dėmesį ir paramą, dėkingo Neringos Tunto vardu, tuntininkė Stefa Gedgaudienė ir v.s. Stefanija Radzevičiūtė iškėlė p. Kunevičienei rankų darbo kilimėlį.

Neringos skaučių tuntas, kartu su Pilėnų tuntu ir Detroito skautija, rugpiūčio 2-16 dienomis stovyklaus Kanadoje Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje Wasaga Beach, Ontario.

Tėveliai ir bičiuliai maloniai kviečiami aplankyti stovyklą VIII.9 ir dalyvauti jubiliejiname lauje.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telef. 531-6720.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

CLEVELANDO PARENGIMAI

• RUGPIŪČIO 9-10 D.D., Šaulių S-gos kultūrinis savaitgalis Lietuvių namuose.

• RUGPIŪČIO 17 D. 12 val. L.K.V.S. "Ramovė" Clevelando skyrius rengia pobūvį "Karys" žurnalui paremti, Lietuvių namuose viršutinėje salėje.

• RUGPIŪČIO 30 D. Spar-to užbaigtuvų parengimas. Rengia Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa.

• RUGSĖJO 1 D. Lietuvių Klubu piknikas Croation Picnic Ground.

• RUGSĖJO 21 D. 12 val. Lietuvos Steigiamojo Seimo sukakties minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT Clevelando Skyrius.

• RUGSĖJO 27 D. Dirvos 65 metų jubiliejinis balius.

HOUSE FOR SALE

Crestland Rd. North off Lake Shore Blvd., Our Lady of Prepetual Help parish. 3 bedroom colonial. Lavatory on first floor. Modern kitchen and bath, and closed front porch. Finished basement with recreation and shower room. In mid 50,000. By owner. Call: 531-2176. (30-31)

niais klausimais simpoziumas. Rengia LB.

• LAKKRIČIO 9 D. Dievo Motinos parapijos kultūrinė popietė.

• LAKKRIČIO 15 D. 7 val. vakare, L. K. V. S. "Ramovė" Clevelando skyrius rengia kariuomenės šventės minėjimą, Lietuvių namuose, viršutinėje salėje.

• LAKKRIČIO 22-23 D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• Gruodžio 7 d. Dievo Motinos parapijos kultūrinė popietė.

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED TOOL & DIE MAKERS and MACHINE OPERATORS Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Wages and fringe benefits negotiable. Send resume to: ALPHA MANUFACTURING CO. 1717 Peoples St. Columbia, S.C. 29203 803-754-3772 (27-34)

FABRIC, HOUSE

Looking for mature conscientious person experienced with sewing helpful but not necessary able to communicate.

WAREHOUSE Also need several good reliable people. Good benefits near 20th — 5th N. Y. C. Call Personnel office (212) 691-0700. (28-30)

RN-LPN

RESPONSIBLE FULLTIME POSITIONS ARE AVAILABLE AT LOCAL HEALTH FACILITY. NO EXPERIENCE NECESSARY. FRIENDLY ATMOSPHERE. GOOD SALARY, BENEFITS, E.O.E. APPLY AT DUK CONVALESCENT, LANCASTER, Pa. 17602, 397-4281. (28-29)

RITA MATAS

ISTAIGOS ADMINISTRATORĖ

TURNER REALTY

501 East 185 St.
Euclid, Ohio 44119
Phone: 486-2530

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County
(Cleveland & Suburbs)

LCMLS — Lake County
RMLS — United States

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą pataravimą.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽINGAI. Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Brazilijos lietuvių tautinių šokių grupė Nemunas, grįždami iš šokių šventės, trumpam sustojo Clevelande. Grupei vadovauja J. Lukoševičius. Nuotraukoje braziliečiai su clevelandiečiais.

V. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

BALTIJOS VALSTYBIŲ ATSTOVŲ ŽYGIS VALSTYBĖS DEPARTAMENTE RADIO LIBERTY REIKALU

Latvijos ir Lietuvos atstovai, dr. A. Dinbergs ir dr. S. A. Bačkis, š. m. liepos 16 d. buvo priimti Valstybės Departamente Carl W. Schmidt, Centro ir Rytų Europos skyriaus direktoriaus. Pateikę jam argumentus, Latvijos ir Lietuvos atstovai prašė, kad Valstybės Departamentas paremtų Baltų prašymą palikti Radio Liberty Baltų skyrius Muenchene, kur jie dabar yra, Latvijos atsto-

vas, Estijos atstovo prašomas, intervenavo ir Estų vardu.

Pasimatyme kartu su direktoriumi Carl W. Schmidt dalyvavo Thomas D. Longo, Jr., Baltijos valstybių skyriaus vedėjas, ir V. Gray, kuris rūpinasi RFE/RL reikalais.

GRĮŽTANT PRIE ALTS SUVAŽIAVIMO

Paskubomis telefonu perduodant Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suvažiavimo aprašymą (Dirva 27 nr.) nevisai tiksliai buvo nusakyta finansiniai reikalai. Siekiant tą klausimą parodyškinti, teikiu Sąjungos

Š. m. gegužės 28 d. Kanados parlamente buvo suruoštas Baltų vakaras. Nuotraukoje dalis rengėjų ir programos atlikėjų: V. Stanevičienė, D. Danienė, Joe Clark konservatorių vadas parlamente, H. Žmuidzinienė, Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, sol. G. Čapkauskienė, Vatikano atstovas Angelo Palmas, L. Skripkutė, kun. V. Skilandžiūnas. J. V. Danio nuotr.

Mylimai Motinai

A. A.

ELENAI ŽIŽNIAUSKIENEI

anapus iškeliavus, dukras s. AURELIJĄ
BALAŠAITIENĘ ir ps. MYLITĄ NASVY-
TIENĘ su šeimomis skausmo valandoje giliai
užjaučiame ir kartu liūdime

Clevelando Skautija

A. A.

Prof. ALDONAI AUGUSTINAVIČIENEI

mirus, jos vyrą JUOŽĄ, dukras BIRUTĘ ir EGLĘ,
seserį BIRUTĘ SMETONIENĘ, brolius Dr. AL-
GIRDĄ ir inž. JAUNUTĮ su šeimomis nuoširdžiai
užjaučiame

Dr. K. Pautienis ir šeima

A. A.

ALDONAI AUGUSTINAVIČIENEI

mirus, jos vyrui inž. JUOZUI, dukroms BI-
RUTEI ir EGLEI ir jų šeimoms reiškiau gi-
lią užuojautą

Balis Steponis

A. + A.

ALBINUI GRĖBLIŪNUI

mirus, žmonai JUZEI, dukroms ir jų šeimoms reiškiami
užuojautą ir kartu liūdime

ŽALGIRO ŠAULIŲ KUOPA

pirmininko A. Mažeikos pranešimo ištrauką, pagal rekorderio įrašą:

"ALTS yra gavusi palikimą, negarsinį filmą iš Lietuvos Prezidento Antano Smetonos darbuotės JAV... šis filmas yra brangi istorinė medžiaga, kuriai negalima leisti išnykti... Filmo atnaujinimo darbą atlikti yra pavesta Hollywoodo filmuotojui Povilui Jasiukoniui. Kainuos apie \$5,000. Sąjungos valdyba įsteigė atskirą fondą su pradiniu įnašu iš sąjungos išdo lėšų — \$800.00.

Sąjungos valdyba neturi pakankamai lėšų šiam darbui atlikti ir yra pristata ieškoti mecenatų bei rėmėjų prijauniančių tarpe."

Į šį pirmininko pareiškimą suvažiavime savo paramą pareiškė eilė suvažiavimo dalyvių.

Mečys Valiukėnas

KUN. A. STAŠYS PERSIKELIA Į ST. PETERSBURGĄ

Kun. Adolfas Stašys, Amerikos Lietuvių Tarybos gen. sekretorius, tapęs pensininku, liepos 30 d. persikelia gyventi į St. Petersburgą.

Kun. A. Stašys trejetą dešimtmečių darbavosi su Altu, būdamas Chicagos skyriaus vicepirmininku, pirmininku, ir jau daugelį metų — centro valdybos nariu. Galima sakyti, kad visą laisvą nuo parapijos darbų laiką skyrė Altui, laisvalaikio dienas praleisdamas Alto raštinėje, su savo praktiškais sumanymais, pasiūlymais dalyvaudamas posėdžiuose, organizuodamas suvažiavimus, kongresus, išvystęs gerus ryšius su JAV kongreso žmonėmis, apskritai su dideliu pasišventimu dirbdamas Lietuvos laisvinimo darbą per Alto instituciją ir veikdamas pagal savo sugalvotą šūkį "Lietuvis nepavargęs kovoje dėl Lietuvos laisvės". Ir persikėlęs į St. Petersburgą pasiryžęs visada nuoširdžiai jungtis į Alto darbus.

ALTO SUVAŽIAVIMAS — SPALIO 18 D.

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba nutarė šaukti Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimą spalio 18 d. Tautiniuose namuose, Chicagoje.

• Dr. Petras Wytenus atstovaus Amerikos Lietuvių Tarybai šveicarijoje vykstančioje Pasaulio antikomunistinės lygos tarptautinėje konferencijoje. Toje konferencijoje bus ir antras Alto atstovas — dr. Petras Kaškelis.

JOIN OUR TEAM

Enjoy our benefits, attractive work environment and convenient location.

REGISTERED PHYSICAL THERAPIST DAY SHIFT. PLUS ROTATING SHIFT.

Salary commensurate with experience & ability. Liberal personnel policy & fringe benefits.

LYNN HOSPITAL

25750 W. OUTER DR.
LINCOLN PARK, MICH. 48146
313-383-6000, Ext. 305 Mr. JORDAN

Equal Opportunity Employer
(29-33)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES ALL SHIFTS

To work & live in a small congenial hospital & community. Are you tired of those terrible winters?

Why not consider the Semi Sun Belt. The Anadarko Municipal Hospital is seeking several qualified Registered Nurses for immediate employment. Salary negotiable, liberal fringes, retirement plan. If you are interested.

APPLY CALL OR WRITES TO:

ADMINISTRATOR
ANADARKO
MUNICIPAL HOSPITAL
HIGHWAY 62 EAST
ANADARKO, OK. 73005
(29-38)

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

K. Nausėdas, Venezuela	7.00
J. Ramanauskas, Elizabeth	2.00
J. Savickis, Chicago	2.00
Dr. R. Sidrys, Streaton	7.00
Dr. E. Jarašūnas, Santa Monica	20.00
O. Jarašūniene, Cleveland	2.00
Alb. Markevičius, Santa Monica	20.00
K. Skaistgirys, Chicago	10.00
V. Koklys, Hacienda Hts.	10.00
V. Guzulaitis, N. Kingstown	7.00
R. Belzinskas, Cleveland	2.00
A. Patamsis, Stone Creek	2.00
J. Draugelis, Brooklyn	2.00
B. Gediminas, Garden Grove	7.00
Br. Scepanavičius, Mississauga	7.00
K. Martinkus, Stickney	3.00
J. Mikonis, Cleveland	7.00
J. Povilaitienė, Omaha	5.00
K. Balčiūnas, Lemont	2.00
J. Liubinas, Chicago	2.00
A. Petrašičius, E. Lansing	7.00
J. Gepneris, Chicago	2.00
M. Tonkūnas, Waterbury	5.00
K. Spakauskas, Phila.	2.00
V. Janušauskas, Longueuil	3.00
P. Vencius, Mentor	2.00
O. Jarašūniene, Cleveland	50.00
G. Gureckas, Palos Verdes Est.	7.00
A. Bortkevičienė, Woodhaven	5.00
I. Valauskienė, St. Petersburg	5.00
S. Radzevičiūtė, S. Euclid	7.00
- Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Palmių pavėsy. St. Petersburgė. Joninių proga susitikę keturi Jonai: Jonas Žostautas, kun. Jonas Gasiūnas, prel. Jonas Balkūnas ir Jonas Valauskas.